

SUCI

Knjiga o sucima (hebr. *šofetim*, *suci* ili *vođe*) nastavlja s Israilovom poviješću od smrti Ješuiine (1:1; 2:8) do pred samo rođenje Samuelovo. Samuel je predstavljen kao posljednji Israilov sudac (Samuel I 7:15). Kako Israil nije uspio pokoriti cijelu zemlju Kanaan, život naroda sve je više zapadao u moralnu i religioznu krizu, dosegnuvši svoju najnižu tačku pod vođstvom suca Samsona. Završni dio knjige, u kome više nisu prisutni *suci*, opisuje daljnje izopačenje naroda i zapadanje u idolopoklonstvo i građanski rat. Pojam *suci* ne bi se smio razumijevati u strogo pravnom smislu riječi. Njih radije treba razumijevati u širem smislu, kao vladare, vođe koji često igraju značajne vojne uloge. Sadržaj knjige nije prvenstveno zainteresiran za stvarnu historiju Israila tog vremena. Knjiga prije označava jednu selektivnu predodžbu koja ima cilj da saopći čitaocu didaktičku poruku i podučí ga posljedicama koje proistječu iz čina neposlušničkog odnosa prema Bogu.

Knjiga o sucima može biti podijeljena u tri osnovne cjeline: udvojeni proslav (1:1–3:6), udvojeni zaključak (17:1–21:25) i glavni odjeljak koji se, općenito, naziva *ciklusima* (3:7–16:31).

Udvojeni proslavi u srazmjeri su s udvojenim zaključcima: prvi proslav poravnat je s prvim zaključkom, a drugi proslav poravnat je s drugim zaključkom. Udvojeni proslavi uvode paradigme koje tvore književnu pripravu za glavne cikluse glavnog odjeljka knjige. Dijelovi sadržaja 1:1–2:5 upoznaju čitaoca s obrascem narastajućeg Israilova neuspjeha da istjera Kanaance, što će posebice biti odraženo u ciklusima glavnog odjeljka knjige. Oni također otkrivaju i geografsku rasprostranjenost od Jehude do Dana, koja se također jasno odslikava u glavnim ciklusima knjige o sucima, upoznajući tako čitaoca s obrascem svih glavnih ciklusa knjige kao i sa samim okvirom odjeljka o ciklusima.

Udvojeni zaključci objedinjeni su četiri puta ponovljenim refrenom: *U danima tim ne bješe kralja u Israilu*. Ovaj refren dva je puta dopunjen riječima *svako je činio ono što je bilo pravo u očima njegovim*. Ciklusi glavnog dijela knjige (3:7–16:31) sadrže kazivanja o šest glavnih sudaca. Kazivanja su oblikovana na književnoj osnovi sačinjenoj od sljedećih sastavnih dijelova: (1) Israil čini zlo u očima Jahvinim; (2) Jahve predaje Israilce u ruke silnika; (3) Israil služi silnike mnogo godina; (4) Israil se jada Jahvi; (5) Jahve podiže izbavitelja (suca); (6) Duh je Jahvin nad izbaviteljem; (7) silnici su svladani; (8) zemljom vlada mir deset godina.

Osvajanje Jerusalema

I Desi se, poslije smrti Ješuiine, da sinovi Israilovi upitaše Jahvu: “Ko će nam prvi poći gore protiv Kanaanaca, da se bori protiv njih?”

(2) Jahve reče: “Neka Jehudinci gore pođu; gle, ja sam zemlju njima u ruke predao.”

(3) Tada Jehudinci rekoše Šimonovcima, braći svojoj: “Pođite gore s nama u zemlju koja nam je dodijeljena da se borimo protiv Kanaanaca, a mi ćemo onda s vama poći u zemlju koja je vama dodijeljena.” Tako Šimonovci pođoše s njima. (4) Jehudinci otiđoše gore, i Jahve im predaše u ruke Kanaance i Perizane, te potukoše u Bezeku deset hiljada ljudi. (5) U Bezeku nađoše Adoni-Bezeka i boriše se protiv njega, i potukoše Kanaance i Perizane. (6) Ali Adoni-Bezek umače; i oni ga goniše pa ga uhvatiše i odsjekoše mu palčeve na rukama i

nogama. (7) Tada reče Adoni-Bezek: “Sedamdeset kraljeva s odsječnim palcima na rukama i nogama znali su skupljati mrvice pod mojim stolom; kako sam ja činio, tako mi Bog vraća.” Tako ga oni odvedoše u Jerusalem i on tamo umrije.

(8) Potom sinovi Jehudini napadoše na Jerusalem pa ga osvojiše i udariše po njemu oštricom mača te grad zapališe. (9) Poslije toga otiđoše sinovi Jehudini da se bore protiv Kanaanaca koji življahu u brdima i u Negebu i u nizini. (10) Tako Jehuda krenu na Kanaance koji su živjeli u Hebronu – a Hebronu prije bijaše ime Kirjat-Arba – i oni potukoše Šešaja i Ahimana i Talmaja.

Osvajanje drugih gradova

(11) Potom on odatle krenu na stanovnike Debira – a Debiru prije bijaše ime Kirjat-Sefer. (12) Tada

Kaleb reče: "Onaj ko napadne na Kirjat-Sefer pa ga zauzme – ja ću mu kćer svoju Aksu za ženu dati." (13) Zauze ga Otniel, sin Kenaza, mlađeg brata Kalebova; tako mu on dade kćer svoju Aksu za ženu. (14) A kad mu ona dođe, nagovori ga da ona upita svoga oca za jedno polje. Ona sjaha sa svoga margarca, a Kaleb je upita: "Šta hoćeš?"

(15) Ona mu reče: "Učini mi na volju, kad si mi dao zemlju negepsku, daj mi i vrela vode." Tako joj Kaleb dade vrela gornja i vrela donja.

(16) Sinovi Kenijca¹, punca Mojsijeva, otiđoše sa sinovima Jehudinim iz grada palmi² gore u pustinju Jehudinu, što je na jugu Arada; i oni otiđoše pa se nastaniše kod tog naroda. (17) Potom ode Jehuda s bratom svojim Šimonom pa oni udariše na Kanaance što su živjeli u Cefatu i potpuno uništiše grad. Zato se taj grad prozva Horma³. (18) I Jehuda zauze Gazu s njezinim područjem i Aškelon s područjem njegovim i Ekron s područjem njegovim. (19) I Jahve bijaše s Jehudom, pa oni zaposjedoše brda, ali ne mogahu protjerati stanovnika doline jer oni imadahu željezna kola. (20) Potom dadoše Hebron Kaleb, onako kako Mojsije bješe rekao; i on odande protjera tri sina Anakova. (21) Ali sinovi Benjaminovi ne protjeraše Jebusejce koji su živjeli u Jerusalemu; tako Jebusejci žive sa sinovima Benjaminovim u Jerusalemu do dana današnjega. (22) I kuća Jozefova krenu gore na Betel, a Jahve bijaše s njima. (23) Kuća Jozefova izviđala je Betel – a grad se nekoć zvao Luz. (24) Uhode vidješe čovjeka koji je izlazio iz grada pa mu rekoše: "Molimo te pokaži nam ulaz u grad, pa ćemo mi prema tebi dobrostivo postupiti." (25) Tako im on pokaza ulaz u grad, te oni udariše po gradu oštrim com mača, ali onog čovjeka i svu porodicu njegovu pustiše da slobodno odu. (26) Taj čovjek otiđe u zemlju Hetita i podiže grad pa ga nazva Luz, i to mu je i dan-danas ime.

Neosvojena mjesta

(27) A Manašeu u ruke nisu pali Bet-Šean ni sela njegova ni Taanak ni sela njegova, ni stanovnici Dora ni sela njegovih ni stanovnici Ibleama ni sela njegovih ni stanovnici Megida ni sela njegovih; tako su Kanaanci ostali živjeti u toj zemlji. (28)

I desilo se, kad je Israil ojačao, da oni Kanaance prisilnom radu podvrgnuše, ali ih nikada potpuno ne protjeraše. (29) Efrajim ne protjera Kanaance koji su živjeli u Gezeru; tako su Kanaanci živjeli među njima u Gezeru. (30) Zebulun ne protjera stanovnike Kitrona ni stanovnike Nahalola; tako su Kanaanci živjeli među njima i bili podvrgnuti prisilnom radu. (31) Ašer ne protjera stanovnike Akona ni stanovnike Cidona ni Ahlaba ni Akziba ni Helbe ni Afika ni Rehoba. (32) Tako su Ašerovci živjeli među Kanaancima, stanovnicima zemlje te, jer ih oni ne protjeraše. (33) Naftali ne protjera stanovnike Bet-Šemeša ni stanovnike Bet-Anata, nego je živio među Kanaancima, stanovnicima zemlje te; a stanovnici Bet-Šemeša i Bet-Anata bija-hu podvrgnuti prisilnom radu.

(34) Potom Amorejci potisnuše sinove Danove u brda, i ne dadoše im sići u dolinu; (35) i Amorejci ostadoše živjeti na Har-Heresu, u Ajalonu i u Šaalbimu, ali kad je ruka kuće Jozefove ojačala, i oni postaše prisilni radnici. (36) Međa Amorejaca protezala se od akrabimske strmine i od Sele pa naviše.

Ukor Israila

2 Andeo Jahvin dođe iz Gilgala gore u Bokim, i on reče: "Ja sam vas izveo iz Egipta i odveo vas u zemlju za koju sam se zakleo očevima vašim; i rekao sam: Ja nikada neću prekršiti savez svoj s vama, (2) a vi – vi nemojte sklapati saveza sa stanovnicima zemlje ove; porušite žrtvenike njihove. Ali vi niste poslušali glas moj. Šta ste to učinili? (3) Zato ja rekoh: Neću ih protjerati pred vama, nego će vam oni trnje u bokovima biti, a bogovi njihovi zamka će vam biti."

(4) Kad andeo Jahvin kaza ove riječi svim sinovima Israilovim, narod izgleda zaplaka. (5) Tako oni prozvaše to mjesto Bokim⁴; i tamo prinesoše žrtve Jahvi.

Ješua smrt

(6) Kad Ješua raspusti narod, sinovi Israilovi otiđoše da zaposjednu zemlju, svaki na svoju baštinu. (7) Narod je služio Jahvi za svih dana Ješuinih i za svih dana starješina koje su nadživjele Ješuu i koje su vidjele sve veliko djelo Jahvino koje je on učinio za Israila. (8) Potom Ješua, sin Nunov, sluga Jahvin, umrije u dobi od stotinu i deset godina. (9) I oni ga sahraniše u zemlji iz njegove baštine, u Timnat-He-

¹ Tj. potomci Hobaba Kenijca.

² Tj. iz Jerihona.

³ Horma znači uništenje.

⁴ U značenju oni koji plaču, rasplakani.

resu, u brdima Efrajimovim, sjeverno od gore Gaaša. (10) I sav se taj naraštaj pridruži očevima svojim; i izraste poslije njih drugi naraštaj koji nije poznao Jahve niti djela što ga on bješe za Israila učinio.

Israil služi paganskim božanstvima

(11) Onda sinovi Israilovi stadoše činiti ono što je zlo u očima Jahvinim i služiti baalima⁵, (12) a ostaviše Jahvu, Boga očeva svojih, koji ih je iz zemlje egipatske izveo, pa pođoše za drugim bogovima između bogova naroda okolnih i njima se klanjahu; tako oni Jahvu na srdžbu izazvaše. (13) Ostavili su Jahvu i služili Baalu i Aštarotu. (14) Srdžba Jahvina planu na Israila, pa ih on predade u ruke razbojnicima koji su ih pljačkali; i on ih predade u ruke neprijateljima njihovim uokolo, pa se oni ne mogahu više oduprijeti neprijateljima svojim. (15) Kud bi god pošli, ruka bi Jahvina protiv njih na zlo bila, kao što je Jahve rekao i kao što im se Jahve zakleo, pa su zato u velikoj nevolji bili.

Suci

(16) Onda im Jahve podiže suce koji ih izbaviše iz ruku onih što su ih pljačkali. (17) Ali oni ne poslušahu suce svoje, nego su se bili odali razvratu hodeći za drugim bogovima i njima se klanjajući. Brzo su skrenuli s puta kojim su očevi njihovi hodili pokoravajući se zapovijedima Jahvinim; oni nisu tako postupali. (18) Kad im je podizao suce, Jahve je bio sa sucem i izbjavljao ih iz ruku neprijatelja njihovih sve dane suca tog; jer Jahvu bješe žalost obuzela od stenjanja njihova pod onima koji su ih ugnjetavali i muku im nanosili. (19) Ali kad bi sudac umro, oni bi se nazad vraćali i postupali gore od očeva svojih, slijedeći druge bogove, njima služeći i njima se klanjajući; ne bi napuštali svoje postupke ni svoje odmetničke pute. (20) Zato srdžba Jahvina planu na Israila pa on reče: "Kad je ovaj narod pogazio savez moj koji sam ja zapovjedio očevima njihovim i nije poslušao glas moj, (21) ni ja više neću protjerivati pred njima nijedan od naroda koje je Ješua ostavio kad je umro, (22) da bih njima iskušao Israila: hoće li se oni ili neće držati Jahvina puta njime hodeći kao što su se očevi njihovi držali." (23) Zato Jahve dopusti tim narodima da ostanu i odmah ih ne protjera; on ih ne predade Ješui u ruke.

⁵ Tj. paganskim božanstvima.

Idolopoklonstvo vodi u ropstvo

3 A ovo su narodi koje je Jahve ostavio da bi njima stavljaao Israil na kušnju – svi oni koji nisu iskusili nijedan od ratova kanaanskih; (2) samo da bi naraštaji sinova Israilovih naučili šta je rat, oni koji ga prije nisu bili iskusili – (3) pet vladara filistinjskih i svi Kanaanci i Cidonci i Hivijci koji su živjeli na gori Libanonu, od gore Baal-Hermona pa sve do Lebo-Hamata. (4) Oni su ostali da se iskuša Israil, da se vidi hoće li se pokoriti zapovijedima Jahvinim, koje je on po Mojsiju očevima njihovim bio zapovjedio. (5) Živjeli su sinovi Israilovi među Kanaancima, Hetitima, Amorejcima, Perizanima, Hivijcima i Jebusejcima; (6) i uzimali su kćeri njihove sebi za žene i davali su kćeri svoje njihovim sinovima i služili su njihovim bogovima. (7) I činili su sinovi Israilovi ono što bješe zlo u očima Jahvinim, i zaboravili su Jahvu, Boga svoga, i služili baalima i ašerama⁶. (8) Onda srdžba Jahvina planu na Israila pa ih on predade u ruke Kušan-Rišatajimu, kralju Aram-Naharajima⁷; i sinovi Israilovi služiliše Kušan-Rišatajimu osam godina.

Otniel

(9) Kad sinovi Israilovi zavapiše Jahvi, Jahve podiže izbavitelja sinovima Israilovim da ih izbavi – Otniela, sina Kenaza, mlađeg brata Kalebova. (10) Duh Jahvin na nj se sruči, pa on postade vođa u Israilu. Kad ode u boj, Jahve mu predade u ruke Kušan-Rišatajima, kralja aramskoga, pa ga on nadvlada. (11) Onda zemlja otpočinu četrdeset godina. I umrije Otniel, sin Kenazov.

(12) A sinovi Israilovi opet činjahu zlo u očima Jahvinim. Zato Jahve ojača Eglona, kralja moapskoga, protiv Israila, jer oni činjahu zlo u očima Jahvinim. (13) I on okupi sebi sinove Amonove i Amalekove pa dođe i potuče Israila te oni zaposjedoše grad palmi. (14) Sinovi Israilovi služili su Eglonu, kralju moapskome, osamnaest godina.

Ehud

(15) Ali kad sinovi Israilovi zavapiše Jahvi, Jahve im podiže izbavitelja – Ehuda, sina Gerina, Benjaminovca, čovjeka ljevoruka. I sinovi Israilovi po

⁶ Drveni kipovi; baali su simbolizirali muška, a ašere ženska božanstva.

⁷ Tj. Mezopotamije.

njemu poslaše danak Eglonu, kralju moapskome. (16) Ehud načini sebi mač s dvjema oštricama, aršin⁸ dug, i priveza ga sebi za desno bedro ispod ogrtača. (17) On predade danak Eglonu, kralju moapskome. A Eglon bijaše vrlo debeo čovjek. (18) I desi se, kad predade danak, da on otpusti ljude koji su nosili danak, (19) a on se sam vrati od kumira koji bijahu u Gilgalu i reče: "O kralju, imam za te jednu tajnu poruku."

A kralj reče: "Šuti!" I svi koji su ga dvorili ostaviše ga. (20) Ehud mu pristupi dok je on sjedio sam u svojoj hladnoj gornjoj odaji. "Imam za te poruku od Boga", reče Ehud, a on ustade sa svoga mjesta. (21) Ehud ispruži svoju lijevu ruku, poteže mač sa svoga desnoga bedra i zari mu ga u trbuh. (22) Za oštricom uđe i drška, te se salo zatvori oko oštrice, jer on ne izvuče mač iz trbuha svoga; i nečist je izlazila. (23) Potom Ehud iziđe na trijem i zatvori za sobom vrata gornje odaje te ih zaključa.

(24) Kad je on već bio izišao, dodoše sluge njegove i pogledaše – gle, vrata gornje odaje bijahu zaključana, te oni rekoše: "Bit će da se olakšava u hladovini." (25) Čekali su dugo, sa zebnjom; ali gle, on nije otvorio vrata gornje odaje. Zato oni uzeše ključ pa ih otvoriše – i gle, gospodar im bješe mrtav na zemlju pao.

(26) I Ehud uteče, dok su se oni snebivali, te prođe pokraj kumira i umače u Seiru. (27) A kad stiže, on puhnu u trubu u brdima Efrajimovim; i sinovi Israilovi siđoše s brdâ s njim, a on pred njima. (28) On im reče: "Pođite za mnom, jer vam je Jahve u ruke predao neprijatelje vaše Moapce." Tako oni siđoše za njim i zaposjedoše pličake na Jordanu prema Moabu i ne dadoše nikome da prijede. (29) U to vrijeme pobiše oni oko deset hiljada Moabaca, sve čilih i hrabrih ljudi; i niko ne umače. (30) Tako Moab toga dana pade pod ruku Israilovu. I zemlja bijaše mirna osamdeset godina.

Šamgar

(31) Poslije njega dođe Šamgar, sin Anatov, koji volujskim štapom pobi šest stotina Filistinaca, te i on spasi Israila.

Debora i Barak

4 A onda, kad umrije Ehud, sinovi Israilovi opet počеше činiti zlo u očima Jahvinim. (2) I Jahve

ih predade u ruke Jabinu, kralju kanaanskome, koji je vladao u Hasoru; a zapovjednik njegove vojske bijaše Sisera, koji je živio u Harošet-Hagojimu. (3) Sinovi Israilovi zavapiše Jahvi; jer je Jabin imao devet stotina željeznih kola i okrutno tlačio sinove Israilove dvadeset godina.

(4) A Israilu je u to vrijeme sudila proročica Debora, žena Lapidotova. (5) Ona bi živjela pod Deborinom palmom između Rame i Betela u brdima Efrajimovim, a sinovi Israilovi dolazili su k njoj da im presudi. (6) I ona posla po Baraka, sina Abinoamova, iz Kedeš-Naftalija pa mu reče: "Gle, Jahve, Bog Israilov, zapovjedio je: Idi i stupaj do gore Tabora i povedi sa sobom deset hiljada ljudi od sinova Naftalijevih i od sinova Zebulunovih. (7) Ja ću ti Siseru, zapovjednika vojske Jabinove, s kolima njegovim i mnoštvom njegovim namamiti na rijeku Kišon, i ja ću ti ga u ruke predati."

(8) Tad joj Barak reče: "Ići ću ako ćeš ti poći sa mnom, ali ako ti nećeš sa mnom poći, ja neću ići."

(9) Ona reče: "Ja ću sigurno s tobom poći, ali čast neće tebi pripasti na putu na koji ćeš uskoro poći jer će Jahve Siseru jednoj ženi u ruke predati." Onda Debora ustade i pođe s Barakom u Kedeš. (10) Barak pozva Zebuluna i Naftalija u Kedeš, i deset hiljada ljudi gore za njim pođe; a i Debora je pošla s njim.

(11) Kenijac Heber bijaše se odvojio od Kenijaca, od sinova Hobaba, punca Mojsijeva, i bješe razapeo čador svoj kod hrasta u Caananimu, što je blizu Kedeša.

(12) Dojaviše Siseri da se Barak, sin Abinoamov, uspeo na goru Tabor. (13) Sisera sabra sva svoja kola, devet stotina željeznih kola, i sav narod koji bijaše s njim, od Harošet-Hagojima do rijeke Kišona. (14) Debora reče Baraku: "Ustani! Jer ovo je dan u kojem ti je Jahve Siseru u ruke predao; gle, pred tobom je Jahve izišao." Tako Barak siđe s gore Tabora s deset hiljada ljudi za sobom. (15) Jahve oštricom mača potuče pred Barakom Siseru i sva kola njegova i svu vojsku njegovu; i Sisera siđe s kola i pobježe pješice. (16) Ali Barak je gonio kola i vojsku sve do Harošet-Hagojima, i sva vojska Siserina pade od oštrice mača; ni jedan jedini ne ostade.

(17) A Sisera pješice umače u čador Jaele, žene Hebera Kenijca, jer između Jabina, kralja Hasora, i kuće Kenijca Hebera bijaše mir. (18) Jaela izide pred Siseru pa mu reče: "Svrati se, gospodar moj,

⁸ Aršin je dug oko 53 cm.

svrati se k meni! Ne boj se!” I on se svrati k njoj u čador, a ona ga pokri pokrivačem.

(19) On joj reče: “Molim te daj mi malo vode da pijem, jer sam žedan.” Ona otvori mijeh s mlijekom pa ga napoji, a onda ga pokri. (20) On joj reče: “Stani na ulaz u čador, pa ako bilo ko dođe pa te upita i kaže: Ima li ovdje ikoga?, ti reci: Nema.”

(21) Ali Jaela, žena Heberova, uze jedan kočić čadorski i dohvati čekić u ruku pa mu tiho priđe i zabi mu kočić u sljepoočnicu, te on prođe u zemlju, jer on bijaše u duboku snu, izmoren. Tako on umrije. (22) I gle, dok je Barak gonio Siseru, Jaela iziđe preda nj pa mu reče: “Dođi, pa ću ti pokazati čovjeka kojeg tražiš.” I on uđe k njoj – i gle, Sisera je ležao mrtav s kočićem u sljepoočnici.

(23) Tako Bog toga dana potčini Jabina, kralja kanaanskoga, pred sinovima Israilovim. (24) Ruka sinova Israilovih sve je jače pritiskala Jabina, kralja kanaanskoga, dok ga oni ne uništise.

Pjesma Deborina

5 Onda Debora i Barak, sin Abinoamov, zapjevajuše toga dana:

(2) “Da su poglavari na čelu u Israilu, da se narod drage volje javlja, blagosiljajte Jahvu!

(3) Čujte, kraljevi; poslušajte, vladari! Jahvi ću ja pjevati, pjesmom ću ja Jahvu, Boga Israilova, slaviti.

(4) Jahve, kad si ti iz Seira izišao, kad si iz polja edomskoga koraćao, zemlja se tresla, lila se nebesa, i iz oblaka se voda izlivala.

(5) Gore su se tresle pred Jahvom, onim sa Sinaja, pred Jahvom, Bogom Israilovim.

(6) U dane Šamgara, sina Anatova, u dane Jaele glavni puti bijahu pusti, i putnici išahu putima okolnim.

(7) Seljaci stajahu, oni u Israilu stajahu, sve dok ja, Debora, ne ustadoh, sve dok ne ustadoh ja, majka u Israilu.

(8) Nove bogove oni izabraše, pa rat dođe na gradske kapije. Nijedan se štit ni koplje ne vidje među četrdeset hiljada u Israilu.

(9) Srce moje hrli vođama Israilovim, dobrovoljcima među narodom; blagosiljajte Jahvu!

(10) Vi koji jašete na singavim magarcima,

vi koji sjedite na pokrovcima, i vi koji putem putujete – pjevajte!

(11) Uz glas onih koji dijele stada na pojilima, tamo neka zборе o pravednim djelima Jahvinim, pravednim djelima za seljake njegove u Israilu. Onda narod Jahvin siđe na kapije.

(12) Probudi se, probudi, Deboro; probudi se, probudi, pjesmu zapjevaj! Ustani, Barače, suznje svoje vodi, sine Abinoamov!

(13) Onda preživjeli siđoše k plemićima; narod Jahvin kao ratnik k meni siđe.

(14) Iz Efrajima siđoše oni kojima je korijen u Amaleku,

za tobom, Benjamine, s narodima tvojim; iz Makira glavari siđoše,

a iz Zebuluna oni što nose štap glavarski.

(15) I prvaci Izakarovi bijahu s Deborom; kakav Izakar bješe, takav bješe Barak; jurnuše u dolinu njemu za petama.

Među četama Rubenovim srce se mnogo ispitivalo.

(16) Zašto si ostao među torovima da slušaš kako se na fruli stadima svira?

Među četama Rubenovim srce se mnogo ispitivalo.

(17) Gilead ostade s onu stranu Jordana; a zašto Dan ostade na lađama?

Ašer sjede na obali morskoj i ostade u svojim zalivima.

(18) Zebulun bješe narod što preziraše svoje živote do smrti,

a i Naftali, na brežuljcima poljskim.

(19) Kraljevi dođoše i boriše se; onda se kraljevi kanaanski boriše u Taanaku kod voda megidskih; i ne zaplijeniše nimalo srebra.

(20) Zvijezde se s neba boriše, s puteva svojih one se protiv Sisere boriše.

(21) Bujica ih kišonska pomete, prastara bujica, bujica kišonska. O dušo moja, stupaj snažno!

(22) Potom kopita konjska zatutnjaše u galopu, u jurnjavi njegovih konja snažnih.

(23) ‘Proklinjite Meroz,’ reče anđeo Jahvin, ‘gorko proklinjite žitelje njegove, jer ne pritekoše Jahvi u pomoć, u pomoć Jahvi protiv ratnika.’

(24) Nadasve blagoslovljena među ženama neka je Jael,

žena Hebera Kenijca;

nadasve je blagoslovljena ona među ženama koje prebivaju u čadoru.

(25) Siseru zatraži vode, a ona mu daje mlijeka; u krasnoj zdjeli ona mu grušanje donese.

(26) Rukom posegnu za kočicom čadorskim, desnicom za čekićem radničkim.

Onda ona udari Siseru, glavu mu smrška; ona mu sljepočnicu razmrška i probode.

(27) Među noge njezine on se svinu, pade, leže; među noge njezine on se sruši, pade;

gdje se svinu, tamo mrtav osta.

(28) Kroz prozor gleda i tuguje mati Siserina, kroz rešetke:

‘Što mu se kola dugo ne vraćaju?

Što nema zveketa kola njegovih?’

(29) Odgovaraju joj princeze njezine mudre, samoj sebi ona ponavlja:

(30) ‘Zar ne nalaze, zar ne dijele plijen?

Djevojka, dvije djevojke ratniku svakom;

Siseri u plijen haljine mnogobojne,

mnogobojne haljine vezene u plijen,

haljine s vezom bogatim na vratu plijendžije?’

(31) Tako neka nestanu svi dušmani tvoji, o Jahve; a oni koji te vole neka budu kao sunce kad se diže u snazi svojoj.’

I zemlja bijaše mirna četrdeset godina.

Midjanci tlače Israilce

6 Potom sinovi Israilovi činjahu ono što je bilo zlo u očima Jahvinim, i Jahve ih predade u ruke Midjanu za sedam godina. (2) Ruka Midjana pritisnu Israila. Zbog Midjana sinovi Israilovi načiniše sebi jazbine u planinama i pećine i utvrde. (3) Jer kad bi Israilci sijali, dolazili bi Midjanci s Amalečanima i sinovima istoka i na njih ustajali. (4) Tako bi se oni utaborili prema njima i uništavali bi rod zemlje sve do Gaze, i ne bi ostavili nimalo hrane Israilu, nijednu ovcu, vola ni magarca. (5) Oni bi dolazili sa svojom stokom i čadorima svojim, ulazili bi u mnoštvu kao jata skakavaca, i njima i devama njihovim broja nije bilo; dolazili su u zemlju da je poharaju. (6) Tako Israil zapade u veliku bijedu zbog Midjana, pa sinovi Israilovi zavapiše Jahvi.

(7) I desi se, kad sinovi Israilovi zavapiše Jahvi zbog Midjana, (8) da Jahve posla proroka sinovima Israilovim pa im on reče: “Ovako veli Jahve, Bog Israilov: ‘Ja sam vas iz Egipta izveo; iz kuće

sam vas ropstva izveo. (9) Izbavio sam vas iz ruku Egipćana i iz ruku svih tlačitelja vaših, i njih sam ja pred vama s posjeda izгнаo i vama njihovu zemlju dao, (10) i vama sam ja rekao: Ja sam Jahve, Bog vaš; nemojte štovati bogove Amorejaca, u čijoj zemlji živite. Ali vi ne poslušaste glas moj.’”

Anđeo Jahvin ukazuje se Gideonu

(11) Onda anđeo Jahvin dođe i sjede pod hrast u Ofri što je pripadao Joašu Abiezerovcu, dok je njegov sin vrhao pšenicu na tjesku da bi je sačuavao od Midjanaca. (12) Ukaza mu se anđeo Jahvin i reče mu: “Jahve je s tobom, hrabri ratniče.”

(13) “Gospodaru moj”, reče mu Gideon, “ako je Jahve s nama, što nas je sve ovo zadesilo? I gdje su sva njegova čuda o kojima su nam očevi naši govorili kad su rekli: ‘Nije li nas Jahve iz Egipta izveo?’ A sad je nas Jahve ostavio i u ruke nas Midjanu predao.”

(14) Jahve se okrenu prema njemu i reče: “Pođi s tom snagom svojom i izbavi Israila iz ruke midjanske. Zar te nisam ja poslao?”

(15) “Ali, Gospodaru”, reče mu Gideon, “kako ću ja izbaviti Israila? Gle, rod je moj najmanji u Manaseu i ja sam najmlađi u kući oca svoga.”

(16) Ali Jahve mu reče: “Sigurno ću ja s tobom biti, i ti ćeš poraziti Midjance kao jednoga.”

(17) “Ako sam sad stekao blagonaklonost u očima tvojim”, reče mu Gideon, “daj mi onda znak da baš ti govoriš sa mnom. (18) Molim te ne idi odavde dok ti se ja ne vratim i ne iznesem svoju žrtvu pa je preda te položim.”

A Jahve reče: “Ostat ću dok se ne vratiš.”

(19) Potom Gideon otiđe te pripremi jedno kozle i beskvasni hljeb od jedne efe⁹ brašna; stavi meso u sepetić i čorbu u lonac pa to iznese pod hrast i prinese kao žrtvu. (20) “Uzmi meso i beskvasni hljeb”, reče mu anđeo Božiji, “pa ih metni na ovu stijenu, a čorbu proljij.” I on tako učini. (21) Onda anđeo Jahvin potegnu vrh štapa što mu je bio u ruci pa dotaknu meso i beskvasni hljeb; i vatra suknu iz stijene pa proguta meso i beskvasni hljeb. Tad mu anđeo Jahvin nestade ispred očiju. (22) Kad Gideon vidje da je to bio anđeo Jahvin, reče: “Jao, Jahve, Gospode! Ta sad vidjeh anđela Jahvinog licem u lice.”

(23) Jahve mu reče: “Mir s tobom! Ne boj se; nećeš umrijeti.” (24) Onda Gideon podiže tamo žrtvenik

⁹ Jedna efa – otprilike 22 litra.

Jahvi i nazva ga Jahve-Šalom¹⁰. I danas je on u Ofri abiezerskoj.

Gideon protiv Baala

(25) Iste noći Jahve mu reče: “Uzmi junca od oca svoga – drugog junca od sedam godina – pa obori Baalov žrtvenik koji pripada ocu tvome i posijeci Ašerinu motku koja je kraj njega. (26) Onda podigni žrtvenik Jahvi, Bogu svome, na vrhu ove tvrđe, onako kako treba, pa uzmi drugog junca i prinesi žrtvu paljenicu s drvima Ašerine motke koju ćeš posjeći.” (27) Tada Gideon uze deset svojih sluga i učini kako mu Jahve bješe rekao; ali kako se bojao porodice svoje i građana da to uradi danju, on to uradi noću.

(28) Kad građani ustadoše rano ujutro – gle, žrtvenik Baalov bijaše porušen, i Ašerina motka koja je bila pored njega bijaše posječena, a drugi junac prinesen na žrtveniku koji bijaše sagrađen. (29) Pitahu jedni druge: “Ko učini ovo?” I kad istražiše i raspitaše se, rekoše: “Gideon, sin Joašov, učini to.” (30) Onda građani rekoše Joašu: “Izvedi sina svoga da umre jer je porušio žrtvenik Baalov, a posjekao je i Ašerinu motku što je bila kraj njega.”

(31) Ali Joaš reče svima koji bijahu protiv njega: “Zar ćete se vi boriti za Baala, zar ćete ga vi izbavljati? Ko ga god bude branio do jutra će smaknut biti. Ako je on bog, neka se sam za sebe bori kad mu je neko žrtvenik porušio.” (32) Zato Gideonu on toga dana nadjenu ime Jerubbaal, to jest “Neka se Baal protiv njega bori”, kad mu je on žrtvenik porušio.

Gideonov poziv na oružje

(33) Potom se svi Midjanci i Amalečani i sinovi istoka okupiše; i oni prijeddoše s onu stranu¹¹ te se utaboriše u dolini izreelskoj. (34) I duh Jahvin siđe na Gideona pa on zupuha u trubu, te se Abiezervoci sabraše da ga slijede. (35) On posla glasnike svuda po Manašeu, te se i oni sabraše da ga slijede; i on posla glasnike Ašeru, Zebulun i Naftaliju, te oni dođoše gore da ih dočekaju.

Znak na runu

(36) Onda Gideon reče Bogu: “Ako ćeš ti mojom rukom izbaviti Israila, kako si rekao – (37) gle, ja

ću staviti ovčije runo na gumno. Ako bude rose samo na runu, a sva zemlja bude suha, tada ću znati da ćeš ti izbaviti Israila mojom rukom, kao što si rekao.” (38) Tako je i bilo. Kad sutradan ranostade i stisnu runo, on iscijedi rosu iz runa, punu zdjelu vode.

(39) Onda Gideon reče Bogu: “Nemoj srdžbom planuti na me da još jednom progovorim: molim te dopusti mi da još jednom probam s runom, neka sada samo runo bude suho, a neka rose po svoj zemlji bude.” (40) Bog učini tako te noći, jer samo runo bijaše suho, a rose bijaše po svoj zemlji.

Gideonovih trista izabranih ljudi

7 Potom Jerubbaal – to jest Gideon – i sav narod koji bijaše s njim poraniše i utaboriše se kod En-Haroda; a tabor midjanski bijaše sjeverno od njega kraj brda More u dolini. (2) Jahve reče Gideonu: “Previše je naroda koji je s tobom da im ja Midjan u ruke predam, jer bi se Israil hvalisao riječima: ‘Moja me vlastita ruka izbavila.’ (3) Zato sada dođi, objavi pred narodom i reci: ‘Ko se god boji i strepi neka se vrati i ode s gore Galudske¹².’” Tako se dvadeset i dvije hiljade ljudi vrati, a deset hiljada ostade.

(4) Onda Jahve reče Gideonu: “Naroda još uvijek ima previše; svedi ih na vodu pa ću ti ih ja ondje iskušati. Neka bude da onaj za koga ti ja kažem: ‘Ovaj neka s tobom ide’, s tobom pođe, ali svako za koga ti ja kažem: ‘Ovaj neka s tobom ne ide’, neka s tobom ne ide.” (5) Tako on odvede ljude dolje na vodu. “Odvoj”, reče Jahve Gideonu, “svakoga ko lapće vodu jezikom kao što lapće pas, a i svakoga ko klekne da pije.” (6) A onih koji su srkali stavljajući ruku na usta bijaše tri stotine, a sav ostali narod kleknu da vodu pije. (7) Jahve reče Gideonu: “Ja ću vas izbaviti s one tri stotine ljudi koji su srkali i predat ću ti Midjance u ruke; zato neka sav ostali narod ide, svako kući svojoj.” (8) Tako one tri stotine ljudi uzeše u ruke namirnice od naroda i trube njihove. Sve ostale Israilce on otpusti, svakog u čador njegov, ali zadržao one tri stotine ljudi. A tabor midjanski bijaše ispod njega u dolini.

(9) I desi se, iste noći, da mu Jahve reče: “Ustaj, navali dolje na tabor, jer ti ga ja u ruke predajem. (10) Ali ako se bojiš sići, pođi dolje u tabor s Purom, slugom svojim, (11) pa čuj šta oni govore; a posli-

¹⁰ Tj. Jahve je Mir.

¹¹ Tj. s onu stranu Jordana.

¹² Ili Gileadske.

je će ti ruke ojačati pa ćeš moći navaliti na tabor.” Tako on siđe sa slugom svojim Purom do prvih straža vojske koja bijaše u taboru. (12) A Midjanci i Amalečani i svi sinovi istoka ležahu u dolini brojni kao skakavci, a kamilama njihovim ne bješe broja, kao pijesku na obali morskoj.

(13) Kad Gideon dođe – gle, neki čovjek bješe pripovijedao san prijatelju svome govoreći: “Eto, usnio sam kako se jedna pogača ječmena kotrlja u tabor midjanski; dođe do čadora te ga udari tako da on pade i prevrnu ga tako da se čador svali koliko je dug i širok.”

(14) A prijatelj njegov uzvrat: “To nije ništa drugo do mač Gideona, sina Joašova, Israilca; Bog mu je predao u ruke Midjan i sav tabor.”

(15) Kad je Gideon čuo san i tumačenje njegovo, on ničice pade. Vratu se u tabor Israilov i povika: “Ustajte, jer vam je Jahve predao u ruke tabor midjanski.” (16) On podijeli one tri stotine ljudi u tri čete i svima metnu u ruke trube i prazne vrčeve, sa bakljama u vrčevima. (17) On im reče: “Gledajte mene i isto činite. Kad ja dođem do krajeva na granici tabora, činite što ja budem činio. (18) Kad ja i svi oni koji budu sa mnom zapušemo u trubu, onda i vi zapušite u trube svuda oko tabora i vičite: ‘Za Jahvu i za Gideona!’”

Midjanci u pometnji

(19) Tako Gideon i stotinu ljudi koji bijahu s njim dođoše do krajeva na granici tabora s početka srednje smjene straže, onda kad oni bijahu tek postavili stražu; i oni zapuhaše u trube te razlupaše vrčeve što im bijahu u rukama. (20) Tako one tri čete zapuhaše u trube i porazbijaše vrčeve; držali su baklje u lijevoj, a trube za puhanje u desnoj ruci i vikali: “Mač za Jahvu i Gideona!” (21) Svako stajao je na svome mjestu oko tabora; i sva vojska uskomeša se i dade u bijeg, vičući. (22) Kad su zapuhali u tri stotine truba, Jahve u svoj vojsci okrenu mač jednoga na drugoga; i vojska pobježe sve do Bet-Šitte prema Ceredi, sve do granice Abel-Mehole, kod Tabata. (23) Bijahu pozvani Israilci od Naftalija, Ašera i sveg Manašea, te oni gonjahu Midjance.

(24) Gideon posla glasnike diljem svih brda Efrajimovih da govore: “Siđite pred Midjan i zauzmite vode pred njima, sve do Bet-Bare i Jordana.” Tako bijahu pozvani svi Efrajimovi ljudi te oni zauzeše vode sve do Bet-Bare i Jordana. (25) Uхватиše

dvojicu poglavara midjanskih, Oreba i Zeeba: Oreba ubiše kod stijene Orebove, a Zeeba ubiše kod Zeebova tijeska, dok su Midjance gonili; i oni donesoše Gideonu preko Jordana glavu Orebovu i Zeebovu.

Zavist Efrajimovaca

8 Onda Efrajimovi ljudi rekoše Gideonu: “Šta si nam ovo učinio ne pozvavši nas kad si išao da se boriš protiv Midjana?” I žestoko mu prigovoriše. (2) A on im reče: “Šta sam ja to učinio u poređenju s vama? Nije li pabirčenje Efrajimovo bolje od berbe Abiezerove? (3) Bog vam je u ruke predao poglavare midjanske Oreba i Zeeba; pa šta sam ja mogao učiniti u poređenju s vama?” Kad on to reče, njihova se srdžba na nj tad utiša.

Gideon goni neprijatelja preko Jordana

(4) Gideon i tri stotine ljudi koji bijahu s njim dođoše do Jordana pa prijeđoše prijeko, izmoreni a ipak u potjeri. (5) Tad on reče ljudima iz Sukota: “Molim vas dajte hljeba narodu koji me slijedi, jer je izmoren, a ja gonim Zebaha i Calmunu, kraljeve midjanske.”

(6) Glavari Sukota rekoše: “Je li šaka Zebahova i Calmunina već u rukama tvojim, pa da mi damo hljeba vojsci tvojoj?”

(7) “Dobro”, reče Gideon, “kad mi Jahve preda u ruke Zebaha i Calmunu, iskidat ću vam meso trnjem pustinjским i dračom.” (8) Odatle on otiđe gore u Penuel te njima isto progovori, a Penuelci mu odgovoriše baš kao što odgovoriše i Sukoćani. (9) Zato on progovori i Penuelcima i reče: “Kad se vratim kao pobjednik, ovu ću kulu porušiti.”

(10) Zebah i Calmuna bijahu u Karkoru, i vojska njihova s njima, oko petnaest hiljada ljudi, svi koji ostadoše od sve vojske sinova istoka; jer stotinu i dvadeset hiljada ratnika s mačem bijaše palo. (11) Gideon krenu putem onih koji su živjeli u čadorima istočno od Nobaha i Jogbehe i udari po taboru dok tabor bijaše bezbrižan. (12) Kad Zebah i Calmuna umakoše, on krenu za njima u potjeru pa uhvati dvojicu kraljeva midjanskih, Zebaha i Calmunu, te prestravi svu vojsku.

Gideon se sveti Sukotu i Penuelu

(13) Potom se Gideon, sin Joašov, vrati iz boja preko uzvisine Hereške. (14) I on uhvati mladića iz

Sukota pa ga ispita. Onda mu ovaj popisa imena prvaka u Sukotu i njegovih starješina, sedamdeset i sedam ljudi. (15) Gideon dođe Sukoćanima i reče: "Evo Zebaha i Calmune, za koje ste mi se vi rugali govoreći: 'Je li šaka Zebahova u Calmunina već u rukama tvojim, pa da mi damo hljeba tvojim ljudima koji su izmoreni?'" (16) On uze starješine gradske i pustinjnsko trnje i draču pa njima kazni Sukoćane. (17) Poruši kulu penuelsku i pobi ljude u gradu.

(18) Onda on reče Zebahu i Calmuni: "Kakvi bijahu ljudi što ste ih pobili na Taboru?"

A oni odgovoriše: "Oni bijahu kao ti; svaki je ličio na kraljeva sina."

(19) "Oni su bili moja braća", reče on, "sinovi majke moje. Tako mi Jahve živoga, da ste im samo pošteđeli živote, ne bih vas ubio." (20) Zato on reče Jeteru, prvjencu svome: "Ustani, pobij ih." Ali mladić ne izvuče mača svoga bojeći se jer bijaše još mlad. (21) Onda Zebah i Calmuna rekoše: "Ustani sam pa na nas navali; jer kakav je čovjek, takva mu je i snaga." Tad Gideon ustade pa ubi Zebaha i Calmunu te uze ukrasne polumjesece što bijahu na vratovima njihovih deva.

Gideon – vladar israilski

(22) Tad Israilci rekoše Gideonu: "Vladaj nad nama, i ti i sin tvoj, i sin sina tvoga, jer si nas ti izbavio iz ruku midjanskih."

(23) Ali Gideon im reče: "Neću ja vladati nad vama niti će sin moj nad vama vladati; nad vama će vladati Jahve." (24) Gideon im još reče: "Tražim od vas da mi svako dadne jednu naušnicu od plijena svoga." – Jer oni¹³ imadahu zlatne naušnice budući da su bili Išmaelovci.

(25) Oni rekoše: "Mi ćemo ih sigurno dati." Zato prostriješe ogrtač pa svako od njih baci na nj naušnicu iz plijena svoga. (26) Zlatne naušnice koje je on tražio težile su hiljadu i sedam stotina šekela¹⁴ zlata, povrh ukrasnih polumjeseca i privjesaka i grimiznih ogrtača koje su nosili midjanski kraljevi, i povrh lanaca što su bili na vratovima njihovih deva. (27) Gideon od zlata načini oklop pa ga postavi u svoj grad Ofru, a sav Israil odade se tamo razvratu s njom, tako da ona postade zamka Gideonu i ukućanima njegovim.

Četrdeset godina mira

(28) Tako Midjan bi potčinjen pred sinovima Israilovim i više ne podiže glavu svoju. I zemlja bijaše mirna četrdeset godina za života Gideonova.

(29) Onda se Jerubbaal, sin Joašov, vrati kući svojoj da živi. (30) A on je imao sedamdeset sinova koji bijahu njegovi izravni potomci, jer je imao mnogo žena. (31) Sina mu rodi i njegova prilježnica koja bijaše u Šekemu pa mu on nadjenu ime Abimelek. (32) A Gideon, sin Joašov, umrije u dubokoj starosti i sahraniše ga u grobu oca njegova Joaša, u Ofri abiezerskoj.

(33) Onda se desi, čim Gideon umrije, da se sinovi Israilovi opet odaše nevjeri s baalima i postaviše sebi za boga Baal-Berita. (34) Tako se sinovi Israilovi ne sjetiše Jahve, Boga svoga, koji ih bijaše izbavio iz ruku svih neprijatelja njihovih na svim stranama, (35) niti pokazaše dobrotu prema ukućanima Jerubbaalovim – to jest Gideonovim – prema svemu dobru koje je on učinio Israilu.

Abimelekova zavjera

9 Abimelek, sin Jerubbaalov, ode u Šekem k braći¹⁵ majke svoje te progovori njima i svem rodu u kući oca majke svoje i reče: (2) "Upitajte sad sve glavare šekemske: 'Šta vam je bolje: da sedamdeset ljudi, sve sinova Jerubbaalovih, vlada nad vama ili da jedan čovjek nad vama vlada?' A sjetite se da sam i ja vaša kost i vaše meso."

(3) A braća¹⁶ majke njegove u njegovo ime kazaše sve ove riječi pred svim glavarima šekemskim; i srca im se prikloniše Abimeleku jer rekoše: "On je brat¹⁷ naš." (4) Oni mu dadoše sedamdeset srebrenjaka iz hrama Baal-Beritova, kojima Abimelek unajmi bezvrijedne i lahkomišlene ljude te oni pođoše za njim. (5) Potom on ode u kuću oca svoga u Ofru i pobi braću svoju, sinove Jerubbaalove, sedamdeset ljudi, na jednom kamenu. Ali ostade Jotam, namlađi sin Jerubbaalov, jer se sakri. (6) Svi se ljudi iz Šekema i sav Bet-Milo sabraše pa dođoše i postaviše Abimeleka za kralja pored hrasta kod stupa u Šekemu.

Jotamova slikovita priča

(7) A kad rekoše za to Jotamu, on ode i stade na vrh gore Gerizima pa podiže svoj glas i povika. Ovako

¹⁵ Ili rođacima.

¹⁶ Tj. rođaci.

¹⁷ Tj. rođak.

¹³ Tj. pobijeđeni neprijatelj.

¹⁴ Približno 19,5 kg.

im on reče: "Slušajte me, Šekemljani, da bi Bog vas slušao. (8) Jednom iziđe stabla da pomažu kralja nad sobom te rekoše maslini: 'Kraljuj nad nama!' (9) Ali maslina im reče: 'Zar ću se ja odreći ulja svoga kojim su počašćeni i Bog i ljudi i otići da se nad drvećem viorim?' (10) Onda stabla rekoše smokvi: 'Dođi, kraljuj nad nama!' (11) Ali smokva im reče: 'Zar ću se ja odreći slasti svoje i dobrog ploda svoga i otići da se nad drvećem viorim?' (12) Onda stabla rekoše lozi: 'Dođi, kraljuj nad nama!' (13) Ali loza im reče: 'Zar ću se ja odreći mladog vina svoga što veseli i Boga i ljude i otići da se nad drvećem viorim?' (14) Najzad, sva stabla rekoše kupini: 'Dođi, kraljuj nad nama!' (15) Kupina reče stablima: 'Ako me zbilja hoćete pomazati za kralja svoga, dođite i sklonite se u hlad moj, a ako nećete, neka vatra izbije iz kupine i proguta kedrove libanonske.'

(16) I zato, ako ste iskreno i čestito postupili postavivši Abimeleka za kralja i ako ste se lijepo prema Jerubbaalu i njegovoj kući ponijeli, i ako ste se ponijeli prema njemu onako kako zaslužuje – (17) jer otac se moj za vas borio i život svoj opasnosti izlagao te vas iz ruku midjanskih izbavio, (18) a vi ste danas ustali protiv kuće oca moga i sinove ste njegove pobili, sedamdeset ljudi, na jednom kamenu, i postavili Abimeleka, sina sluškinje njegove, Šekemljanima za kralja, jer vam je on brat¹⁸ – (19) ako ste se danas iskreno i čestito ponijeli prema Jerubbaalu i kući njegovoj, radujte se Abimeleku i neka se on vama raduje. (20) Ali ako niste, neka vatra izbije iz Abimeleka i neka proguta Šekemljane i Bet-Milu; i neka vatra izbije iz Šekemljana i Bet-Mile i neka proguta Abimeleka." (21) Onda Jotam pobježe i umaće te ode u Beer i ostade tamo jer se bojao brata svoga Abimeleka.

Šekemova i Abimelekova propast

(22) Abimelek je vladao nad Israilom tri godine. (23) Onda Bog posla duha raskolništva među Abimeleka i Šekemljane; i Šekemljani se nevjerno poniješe prema Abimeleku – (24) da bi nasilje učinjeno sedamdeseterici sinova Jerubbaalovih na vidjelo izišlo i da bi njihova krv pala na Abimeleka, brata njihova, koji ih je ubio, i na Šekemljane, koji mu bijahu potpora da ubije braću svoju. (25) Šekemljani, protivći mu se, postavije ljude u zasjede na vrhovima planina te oni pljačkahu sve

koji bi kraj njih putem prošli; i obavijestiše o tome Abimeleka.

(26) Onda Gaal, sin Ebedov, dođe s braćom¹⁹ svojom te prijeđe u Šekem, a Šekemljani se pouzdaše u nj. (27) Izišli su u polje i brali grožde u vinogradima svojim te ga gazili i stali se veseliti; ušli su u kuću boga svoga pa su jeli i pili te proklinjali Abimeleka. (28) Onda Gaal, sin Ebedov, reče: "Ko je Abimelek i ko je Šekem da mu mi služimo? Nije li on sin Jerubbaalov i nije li Zebul namjesnik njegov; zar ne bi trebalo da oni služe ljudima Hamora, oca Šekemova? Zašto da mi služimo njemu? (29) Kamo sreće da je ovaj narod u mojoj vlasti! Tad bih ja uklonio Abimeleka. Ja bih rekao Abimeleku: Povećaj vojsku svoju i izidi!"

(30) Kad Zebul, vladar gradski, ču šta reče Gaal, sin Ebedov, planu od srdžbe. (31) On lukavo posla glasnike Abimeleku s riječima: "Evo su Gaal, sin Ebedov, i braća²⁰ njegova došli u Šekem; i oni, evo, uzbunjuju grad protiv tebe. (32) Zato ustani noću, ti i ljudi što su s tobom, pa stani u zasjedu u polju. (33) A ujutro, čim sunce grane, porani pa navali na grad; a kad on i ljudi koji su s njim iziđu na te, učini s njima sve što uzmogneš."

(34) Tako Abimelek i svi ljudi koji bijahu s njim ustadoše noću i u četiri čete postavije zasjedu Šekemu. (35) Gaal, sin Ebedov, izide i stade na ulaz u gradsku kapiju, a Abimelek i ljudi koji bijahu s njim ustadoše iz zasjede. (36) Kad Gaal ugleda ljude, reče Zebulu: "Eno, ljudi silaze s vrhova planinskih." A Zebul mu reče: "Ti u sjenama planina vidiš ljude." (37) Gaal opet progovori i reče: "Eno, ljudi silaze s najvišeg predjela zemlje, a jedna četa dolazi putem od hrasta gatarskoga."

(38) Tad mu Zebul reče: "Što se sad ne hvališaš kao kad si govorio: 'Ko je Abimelek da mu mi služimo?' Nije li ovo narod koji si prezirao? Izidi sad pa se pobij s njima!" (39) Tako Gaal izide pred šekemske glavare i pobi se s Abimelekom. (40) Abimelek ga je gonio, a on je pred njim bježao; i mnogi padoše ranjeni do ulaza u kapiju. (41) Abimelek onda ostade u Arumi, a Zebul protjera Gaala i braću²¹ njegovu, tako da oni ne mogahu ostati u Šekemu. (42) I desi se sutradan da narod iziđe u polje, te obavijestiše o tome Abimeleka. (43) Zato on povede svoje ljude i podijeli ih u tri čete pa postavi

¹⁹ Tj. rodacima.

²⁰ Tj. rodaci.

²¹ Tj. rodake.

¹⁸ Tj. rođak.

zasjedu u polju; kad pogleda i vidje ljude kako izlaze iz grada, on nasrnu na njih i pobi ih. (44) Onda Abimelek i četa koja bijaše s njim jurnuše naprijed pa stadoše na ulaz u gradsku kapiju; druge dvije čete onda nasrnuše na sve one koji bijahu u polju te ih pobiše. (45) Abimelek je navaljivao na grad čitav dan dok ga nije zauzeo i pobio narod u njemu; onda je razorio grad i posuo so po njemu. (46) Kad za to čuše svi glavari iz Migdal-Šekema, uniđoše u utvrdu hrama El-Berita. (47) Abimeleku rekoše da su se sabrali svi glavari iz Migdal-Šekema. (48) Zato se Abimelek pope na goru Calmon, on i svi ljudi koji bijahu s njim; i Abimelek uze sjekiru u ruke pa odsiječe granu sa stabla te je podiže i položi je sebi na rame. Onda on reče ljudima koji bijahu s njim: "Što ste vidjeli da sam ja učinio, požurite i to isto učinite." (49) I svi ljudi odsjekoše, svaki sebi, granu pa pođoše za Abimelekom pa nabacaše granje na utvrdu i zapališe vatru nad onima koji bijahu unutra, te svi ljudi u Migdal-Šekemu umriješe, oko hiljadu ljudi i žena. (50) Potom Abimelek krenu na Tebec, opsjednu Tebec i osvoji ga. (51) A tamo usred grada bijaše tvrda kula, te svi ljudi i žene sa svim glavarima gradskim tamo pobjegoše i zaključaše se; i oni se popeše na krov kule. (52) Tako Abimelek dođe do kule i navalni na nju te priđe ulazu u kulu da je zapali. (53) Ali neka žena baci gornji žrvanj Abimeleku na glavu i razbi mu lobanju. (54) Tad on brzo zovnu mladića, štitonošu svoga, pa mu reče: "Izvući mač svoj pa me ubij, da se za me ne kaže: 'Ubila ga žena!'" Tako ga mladić probode te on umrije. (55) Kad Israilci vidješe da je Abimelek mrtav, svako ode svojoj kući. (56) Tako je Bog naplatio zlo koje je Abimelek učinio ocu svome kad je pobio sedamdesetericu braće svoje. (57) I Bog dade da se Šekemljanima razbije o glavu sve zlo njihovo, i stiže ih kletva Jotama, sina Jerubbaalova.

Tola

10 Poslije Abimelekovih smrti ustade Tola, sin Pue, sina Dodova, Izakarovac, da spasi Israil; a on življaše u Šamiru u brdima Efrajimovim. (2) Bio je vođa Israilu dvadeset i tri godine. Onda umrije te ga pokopaše u Šamiru.

Jair

(3) Poslije njega ustade Jair Gileadanin, te je on bio vođa Israilu dvadeset i dvije godine. (4) Imao je

trideset sinova koji su jahali na trideset magaraca, a oni su imali trideset gradova u zemlji gileadskoj što se i dan-danas zovu Havot-Jair. (5) Umrije i Jair te ga pokopaše u Kamonu.

Israilci pod tlakom Filistinaca i Amonaca

(6) Onda sinovi Israilovi opet činjahu zlo u očima Jahvinim, služahu baalima i aštoretima, bogovima aramskim, bogovima cidonskim, bogovima moapskim, bogovima sinova Amonovih i bogovima Filistinaca; tako oni ostaviše Jahvu i ne služahu njemu. (7) Srdžba Jahvina planu na Israila, pa ih on predade u ruke Filistincima i sinovima Amonovim. (8) Te godine oni stadoše mučiti i satirati sinove Israilove; osamnaest godina oni mučahu sve sinove Israilove s onu stranu Jordana u Gileadu u zemlji amorejskoj. (9) Sinovi Amonovi prijedohše Jordan da se bore i protiv Jehude, Benjamina i kuće Efrajimove, te Israil bijaše u velikoj nevolji. (10) Onda sinovi Israilovi zavapiše Jahvi govoreći: "Zgriješili smo prema tebi, jer smo, uistinu, ostavili Boga svoga i služili baalima."

(11) "Zar vas ja," reče Jahve sinovima Israilovim, "nisam izbavio od Egipćana, Amorejaca, sinova Amonovih i Filistinaca? (12) I kad su vas Cidonci, Amalečani i Maonci tlačili, vi ste meni zavapili, pa sam vas ja izbavio iz ruku njihovih. (13) I opet ste vi mene ostavili i drugim bogovima služili; zato vas ja više neću izbavljati. (14) Idite i vapite bogovima koje ste izabrali; neka vas oni izbave kad vas nevolja snađe."

(15) (A) Sinovi Israilovi rekoše Jahvi: "Zgriješili smo, čini s nama šta ti se god dobrim čini, samo te molimo da nas izbaviš danas." (16) Zato oni skloniše tuđe bogove iz svoje sredine i stadoše služiti Jahvi; i on više ne mogaše trpjeti bijedu Israilovu. (17) Onda se sinovi Amonovi okupiše te se utaboriše u Gileadu. Sabraše se i sinovi Israilovi te se utaboriše u Micpi. (18) Narod, glavari gileadski, rekoše jedan drugome: "Koji će čovjek započeti boj protiv sinova Amonovih? Taj neka bude glava svim stanovnicima Gileada."

Jiftah

11 Gileadanin Jiftah bijaše hrabar ratnik, ali mu majka bijaše bludnica. Jiftahov otac bio je Gilead. (2) Gileadu žena njegova rodi sinove, pa kad sinovi žene njegove odrastoše, oni otjeraše Jiftaha govoreći mu: "Ti nećeš imati baštine u kući

oca našega jer si ti sin druge žene.” (3) Tako Jiftah pobježe od svoje braće te se nastani u zemlji Tobu; i nedostojni ljudi okupiše se oko Jiftaha te pođoše s njim.

(4) Desi se poslije nekog vremena da sinovi Amonovi zaratiše s Israilom. (5) Kad sinovi Amonovi zaratiše s Israilom, starješine gileadske otiđoše da izvuku Jiftaha iz zemlje topske, (6) pa rekoše Jiftahu: “Dođi i budi nam vođa, da se borimo protiv sinova Amonovih.”

(7) Tad Jiftah reče starješinama gileadskim: “Zar me vi niste mrzjeli i zar me iz kuće oca moga niste istjerali? Pa što ste mi sada došli kad ste u nevolji?”

(8) Gileadske starješine rekoše Jiftahu: “Zato smo ti sada došli da ideš s nama i da se boriš protiv sinova Amonovih i da budeš poglavar svim stanovnicima Gileada.”

(9) Tad Jiftah reče gileadskim starješinama: “Ako me odvedete natrag da se borim protiv sinova Amonovih, pa mi ih Jahve izruči, hoću li ja biti poglavar vaš?”

(10) Gileadske starješine rekoše Jiftahu: “Jahve nam je svjedok; sigurno ćemo postupiti po riječi tvojoj.” (11) Onda Jiftah ode sa starješinama gileadskim te ga narod postavi sebi za poglavara i vođu; i sve što bijaše rekao Jiftah ponovi pred Jahvom u Micpi.

(12) Jiftah poslao glasnike kralju sinova Amonovih s riječima: “Šta je to između tebe i mene pa si ti došao k meni da se boriš protiv zemlje moje?”

(13) Kralj sinova Amonovih reče Jiftahovim glasnici: “Zato što je Israil oteo zemlju moju kad je došao iz Egipta, od Arnona pa sve do Jaboka i Jordana; zato je sada u miru vratio.”

(14) A Jiftah opet poslao glasnike kralju sinova Amonovih (15) te mu oni rekoše: Ovako veli Jiftah: “Israil nije oteo zemlju moapsku ni zemlju sinova Amonovih; (16) nego, kad oni dođoše iz Egipta, i kad Israil prođe kroz pustinju do Trstenog mora i dođe u Kadeš, (17) onda Israil poruči po glasnici kralju edomskom: ‘Molimo te pusti nas da prođemo kroz zemlju tvoju, ali kralj edomski ne htjede poslušati. I oni poslaše poruku kralju moapskome, ali ni on ne pristade. Tako Israil ostade u Kadešu. (18) Potom oni prođoše kroz pustinju i zaobiđoše zemlju edomsku i zemlju moapsku te dođoše na istočnu stranu moapske zemlje pa se utaboriše s onu stranu Arnona, ali ne uđoše u područje moapsko, jer Arnon bježe međa

moapska. (19) I Israil poslao glasnike Sihonu, kralju amorejskom, kralju hešbonskom, te mu poruči: ‘Molimo te pusti nas da prođemo kroz zemlju tvoju do mjesta svoga.’ (20) Ali Sihon ne povjerova Israilu da će proći kroz područje njegovo; zato Sihon okupi sav narod svoj i utabori se u Jahacu te se pobi s Israilom. (21) Jahve, Bog Israilov, preda Sihona i sav narod njegov Israilu u ruke, te ih oni potukoše; tako Israil zaposjednu svu zemlju Amorejaca, stanovnika te zemlje. (22) Tako oni zaposjednuše sve područje amorejsko, od Arnona pa sve do Jaboka, i od pustinje pa sve do Jordana. (23) Kad je sad Jahve, Bog Israilov, protjerao Amorejce pred narodom svojim Israilom, hoćeš li je onda ti zaposjesti? (24) Zar ti ne posjeduješ ono što ti Kemoš, bog tvoj, u posjed dade? Pa zar da i mi ne posjedujemo sve što nam je Jahve, Bog naš, dao?! (25) A jesi li ti imalo bolji od Balaka, sina Cipora, kralja moapskoga? Je li se on ikada svađao s Israilom i je li se on ikada protiv njih borio? (26) Dok je Israil živio u Hešbonu i selima njegovim i u Aroeru i selima njegovim i u svim gradovima što su na obalama Arnona, tri stotine godina, zašto ih tada niste ponovo osvojili? (27) Nisam se zato ja o tebe ogriješio, nego ti meni činiš nepravdu ratujući protiv mene; neka Jahve, Sudac, danas presudi sinovima Israilovim i sinovima Amonovim.” (28) Ali kralj sinova Amonovih ne obazre se na poruku koju mu poslao Jiftah.

Jiftahov strašni zavjet

(29) Duh se Jahvin sruči na Jiftaha pa on prođe kroz Gilead i Manaše; potom on prođe kroz Micpu gileadsku, a iz Micpe gileadske otiđe sinovima Amonovim. (30) Jiftah se zavjetova Jahvi i reče: “Ako mi uistinu predaš u ruke sinove Amonove, (31) onda neka bude: ko god iziđe pred mene na vrata kuće moje kad se ja kao pobjednik od sinova Amonovih vratim – taj neka je Jahvin, i ja ću ga prinijeti kao žrtvu paljenicu.”

(32) Tako Jiftah prijeđe k sinovima Amonovim da se bori protiv njih; i Jahve mu ih predade u ruke. (33) On udari na njih teškim pokoljem od Aroera do ulaza u Minit – u dvadeset gradova – i sve do Abel-Keramima. Tako sinovi Amonovi bijahu potčinjeni pred sinovima Israilovim.

(34) Kad Jiftah dođe kući svojoj u Micpu – gle, usret mu je uz defove i ples dolazila kći njegova. A ona mu bježe jedinica; osim nje on ne imade ni sina

ni kćeri. (35) Kad je ugleda, on razdera odjeću svoju i zavika: "Joj, kćeri moja! Ti me u jad i u nesreću baci! Dao sam riječ Jahvi, i ne mogu je povući!"

(36) "Oče moj", reče mu ona, "dao si riječ svoju Jahvi; učini sa mnom kako si i rekao jer ti je Jahve dao da se osvetiš neprijateljima svojim, sinovima Amonovim." (37) Ona reče ocu svome: "Dopusti mi samo ovo: pusti me samu dva mjeseca da idem po gorama i oplakujem djevičanstvo svoje, ja i pratilje moje."

(38) "Idi", reče joj on. Tako je on otpusti na dva mjeseca; i ona ode sa svojim pratiljama te oplakivaše po gorama djevičanstvo svoje. (39) Nakon dva mjeseca ona se vrati ocu svome, koji učini s njom onako kako se bješe i zavjetovao; i ona ne pozna nijednog čovjeka. Tako nasta običaj u Israilu (40) da kćeri Israilove svake godine idu da se sjećaju kćeri Jiftaha Gileadana četiri dana u godini.

Jiftah se pobi s Efrajimom

12 Onda se skupiše Efrajimovi ljudi te se uputiše prijeko²² put Cafona i rekoše Jiftahu: "Zašto si išao prijeko da se boriš protiv sinova Amonovih ne zovući nas da idemo s tobom? Spalit ćemo ti kuću nad tobom."

(2) Jiftah im reče: "Ja i narod moj bijasmo u velikoj svađi sa sinovima Amonovim; kad sam vas zvao, niste me izbacili iz ruku njihovih. (3) Kad sam vidio da me vi nećete izbaciti, uzео sam život svoj u svoje ruke i otišao prijeko da se borim protiv sinova Amonovih, pa im ih je Jahve u ruke predao. Zašto ste mi onda danas došli da se borite protiv mene?" (4) Onda Jiftah okupi sve Gileadane i pobi se s Efrajimom; i Gileadani potukoše Efrajima, jer ovi govorahu: "Vi ste bjegunci Efrajimovi, o Gileadani, usred Efrajima i usred Manašea." (5) Gileadani zauzeše plićake na Jordanu prema Efrajimu. I dešavalo se – kad bi koji bjegunac Efrajimov rekao: "Pustite me da prijedem" – da bi mu Gileadani rekli: "Jesi li ti Efrajimovac?" Ako bi on rekao: "Nisam", (6) onda bi mu oni rekli: "Sad reci: Šibolet!", ali bi on rekao: "Šibolet", jer nije umio dobro izgovoriti. Onda bi ga oni uhvatili i pogubili na jordanskim plićacima. Tako su u to vrijeme ubijene četrdeset i dvije hiljade Efrajimovaca.

(7) Jiftah je bio vođa Israilu šest godina. Potom Jiftah Gileadanin umrije, te ga pokopaše u jednom od gileadskih gradova.

Ibcan, Elon i Abdon

(8) Poslije njega Israilu je vođa bio Ibcan iz Betlehema. (9) On je imao trideset sinova i trideset kćeri, koje je poudao izvan plemena, a svojim je sinovima izvana doveo trideset kćeri. On je bio vođa Israilu sedam godina. (10) Potom Ibcan umrije, te ga pokopaše u Betlehemu.

(11) Poslije njega Israilu je vođa bio Elon Zebulunovac; a on je vođa bio Israilu deset godina. (12) Potom Elon Zebulunovac umrije, te ga pokopaše u Ajalonu u zemlji zebulunskoj.

(13) Poslije njega Israilu je vođa bio Abdon, sin Hilela Piratonca. (14) On je imao četrdeset sinova i trideset unuka, koji su jahali na sedamdeset margaraca; a on je vođa bio Israilu osam godina. (15) Potom Abdon, sin Hilela Piratonca, umrije, te ga pokopaše u Piratonu u zemlji Efrajimovoj, u brdima amalečanskim.

Navještenje Samsonova rođenja

13 Sinovi Israilovi opet činjahu zlo u očima Jahvinim, pa ih Jahve predade u ruke Filistinima na četrdeset godina.

(2) Bijaše neki čovjek iz Core, iz porodice Danovaca, kojemu je bilo ime Manoah, a žena njegova bješe nerotkinja, i ne imadaše poroda. (3) Onda se anđeo Jahvin ukaza toj ženi pa joj reče: "Gle, ti si, eto, nerotkinja, i nisi imala poroda, ali ćeš zanijeti i sina roditi. (4) Zato sada pripazi da ne piješ vina ni opojna pića i da ne jedeš ništa nečisto. (5) Jer, gle, ti ćeš zanijeti i sina roditi, pa neka mu nikakva britva nad glavu ne dolazi, jer će dječak od rođenja biti zavještenje.²³ Bogu; i on će početi izbavlјati Israila iz ruku filistinskih."

(6) Onda žena ode i reče svome mužu: "Dođe mi jedan čovjek Božiji, a lik mu bješe kao u anđela Božijeg, strahopoštovanja vrijedan. I ja ga ne upitah odakle dođe, niti mi on reče ime svoje. (7) Ali mi reče: Gle, ti ćeš zanijeti i sina roditi, a sad ne pij vina ni opojna pića i ne jedi ništa nečisto, jer će dječak biti zavještenje Bogu od utrobe pa do dana smrti svoje."

(8) Tad se Manoah pomoli Jahvi i reče: "O Gospode, molim te, neka nam čovjek Božiji što si ga ti poslao opet dođe da nas nauči šta ćemo činiti s dječakom koji se roditi ima."

²² Tj. prijedoše Jordan.

²³ U hebrejskom: *nazirej*; to je značilo da nije skraćivao kosu, nije pio opojna pića, nije doticao mrtve i sl.

(9) Bog poslušā glas Manoahov, te anđeo Božiji opet dođe ženi dok je ona sjedila u polju, ali Manoah, muž njezin, ne bješe s njom. (10) Zato žena brzo otrča te kaza svome mužu i reče mu: "Gle, ukazao mi se čovjek koji je dolazio neki dan."

(11) Tad Manoah ustade i pođe za svojom ženom, pa kad dođe do čovjeka, reče mu: "Jesi li ti čovjek koji je govorio s ovom ženom?"

"Jesam", reče on.

(12) "Kad se riječi tvoje ispune", reče Manoah, "kakav će dječaku život biti i kakav će mu poziv biti?"

(13) Anđeo Božiji reče Manoahu: "Neka žena vodi računa o svemu što sam ja rekao. (14) Ona ne smije ništa što dolazi od vinove loze jesti niti vina ili opojna pića piti niti išta nečisto jesti; neka se drži svega što sam ja zapovjedio."

(15) Tad Manoah reče anđelu Božijem: "Molim te dopusti nam da te zadržimo pa da ti jare pripremimo."

(16) "I kad bi me zadržao", reče anđeo Jahvin Manoahu, "ja hrane tvoje ne bih jeo; a ako pripremaš žrtvu paljenicu, Jahvi je prinesi." A Manoah nije znao da je to anđeo Jahvin.

(17) Manoah reče anđelu Jahvinom: "Kako ti je ime, da te počastimo kad se riječi tvoje ispune?"

(18) Ali mu anđeo Jahvin odgovori: "Zašto pitaš za ime moje? Ono je tajnovito."

(19) Tako Manoah uze jare sa žrtvom žitnom te ga na stijeni Jahvi prinese, a on izvede čuda dok su Manoah i žena njegova gledali. (20) Jer desi se – kad se plamen sa žrtvenika prema nebu diže – da anđeo Jahvin u plamenu sa žrtvenika uzide. Kad to Manoah i žena njegova vidješe, licem na tlo padoše.

(21) Anđeo se Jahvin više ne ukaza Manoahu ni ženi njegovoj. Tad Manoah shvati da je to anđeo Jahvin. (22) Zato Manoah reče ženi svojoj: "Mi ćemo zacijelo umrijeti jer smo Boga vidjeli."

(23) Ali mu žena njegova reče: "Da nas je Bog htio ubiti, on ne bi iz ruku naših žrtvu paljenicu i žrtvu žitnu primio niti bi nam sve ovo pokazao niti bi nam dao da u ovo doba takvo što čujemo."

(24) Potom žena rodi sina i nadjenu mu ime Samson; i dijete odraste, a Jahve ga blagoslovi. (25) I Duh ga Jahvin poticati stade u Mahaneh-Danu, između Core i Eštaola.

Samsonova ženidba

14 Potom Samson siđe u Timnu pa u Timni, među kćerima filistinskim, ugleda ženu. (2) I on se vrati i reče ocu svome i majci: "Vidio sam

u Timni, među kćerima filistinskim, ženu; oženite me njome."

(3) Tad mu otac njegov i majka njegova rekoše: "Zar nema nijedne žene među kćerima braće tvoje ili u svem narodu našem, pa da ti uzimaš ženu između neobrezanih Filistinaca?"

Ali Samson reče ocu svome: "Oženi me njome jer se ona meni dobrom čini." (4) A otac njegov i majka ne znadoše da je to od Jahve, jer je on tražio priliku protiv Filistinaca. A u ono doba Filistinci vladahu Israilom.

(5) Onda Samson siđe u Timnu s ocem svojim i majkom te dođe do vinograda timnjanskih; i gle, mlad lav prema njemu pođe, ričući. (6) Duh se Jahvin sruči na nj i osnaži ga, te on razdera lava kao što se razdere jare iako se ništa u ruci ne imade, ali ni ocu svome ni majci ne reče šta bješe učinio. (7) Tako on siđe i progovori s djevojkom; i ona se Samsonu dobrom učini. (8) Kad se vrati poslije da je uzme, on skrenu da vidi strvinu lavlju – i gle, roj pčela i med bijahu u tijelu lavljem. (9) Onda on sastruga med sebi u ruke i pođe dalje, jedući putem. Kad dođe ocu svome i majci, dade im malo pa i oni jedoše, ali im ne reče da med bijaše sastrugao s tijela lavljeg.

(10) Potom otac njegov siđe k ženi; i Samson tamo priredi gozbu jer su tako običavali mladi ljudi. (11) Kad ga ugledaše, dovedoše mu trideset pratilaca da budu uza nj.

Samsonova zagonetka

(12) Samson im tad reče: "Dopustite mi da vam sad zadam jednu zagonetku; ako mi je uistinu odgonetnete za sedam dana slavlja i riješite je, ja ću vam onda dati trideset lanenih šalova i trideset haljina za presvlaku. (13) Ali ako mi je odgonetnuti ne možete, onda ćete vi meni dati trideset lanenih šalova i trideset haljina za presvlaku."

A oni mu rekoše: "Zadaj zagonetku svoju, da je čujemo."

(14) Tako im on reče: "Od onoga koji jede dođe nešto da se jede, i od jakoga dođe slatko." I tri dana oni ne mogahu riješiti zagonetku.

(15) Onda se desi da četvrtoga²⁴ dana oni rekoše Samsonovoj ženi: "Zavedi muža svoga da nam riješi zagonetku, inače ćemo spaliti i tebe u kuću oca tvoga. Jeste li nas pozvali da nas opljačkate? Nije li tako?"

²⁴ U grčkim i sirjačkim rukopisima stoji četvrtoga, a u mazo-retskim sedmoga.

(16) Samsonova žena zaplaka pred njim i reče: “Ti mene samo mrziš, i ne voliš me; zadao si zagonetku sinovima naroda moga, a meni nisi kazao odgonetku.”

A on joj reče: “Nisam je kazao ni ocu svome ni majci, a da je tebi kažem?” (17) No ona plakaše pred njim sedam dana, dok im je slavlje trajalo. A sedmoga dana on joj kaza, jer je ona na nj toliko navaljivala. Onda ona kaza odgonetku sinovima naroda svoga.

(18) I sedmoga dana prije nego što sunce zađe ljudi iz grada rekoše mu: “Šta je slađe od meda? I šta je jače od lava?”

A on im reče: “Da niste s mojom junicom orali, ne biste riješili zagonetke moje.” (19) Onda se Duh Jahvin sruči na nj i osnaži ga, te on siđe u Aškelon i pobi trideset njih pa im uze plijen i dade presvlaku onima koji bijahu riješili zagonetku. I on planu od gnjeva te ode gore u kuću oca svoga. (20) A Samsonovu ženu dadoše pratiocu njegovu koji mu bješe najbliži prijatelj.

Samson Filistincima pali ljetinu

15 Ali poslije nekog vremena, u vrijeme kad se žela pšenica, Samson uze jedno jare i ode da posjeti ženu svoju, govoreći: “Želim ući k ženi svojoj u sobu.” Ali otac njezin ne pusti ga da uđe.

(2) Otac njezin reče: “Ja sam zbilja mislio da je ti silno mrziš, pa sam je dao pratiocu tvome. Zar nije njezina mlađa sestra ljepša od nje? Molim te neka ona bude tvoja umjesto one.”

(3) Samson im tada reče: “Ovaj put ja neću biti kriv Filistincima kad im zlo učinim.” (4) Samson otiđe i uhvati tri stotine šakala pa uze baklje i okrenu šakale repom prema repu te stavi po jednu baklju između dva repa. (5) Kad zapali baklje, on pusti šakale u nepokošeno žito filistinsko, spaljujući tako i snopove i nepokošeno žito, zajedno s vinogradima i maslinicima.

(6) Onda Filistinci zapitaše: “Ko je ovo učinio?” “Samson, zet Timnjanina”, rekoše im, “jer mu Timnjanin uze ženu i dade je pratiocu njegovu.”

Zato Filistinci gore otiđoše pa nju i oca njezina spališe. (7) Samson im reče: “Kad ste tako postupili, ja ću vam se zacijelo osvetiti, a poslije toga ću se okaniti.” (8) On nemilosrdno na njih udari polkjem velikim, a onda otiđe dolje i nastani se u pećini u Etamskoj stijeni.

(9) Onda Filistinci dođoše gore i utaboriše se u Jehudi te se raširiše po Lehiju. (10) Jehudani im rekoše: “Zašto ste krenuli gore na nas?”

A oni odgovoriše: “Došli smo da svežemo Samsona, da mu učinimo ono što je on nama učinio.”

(11) Potom tri hiljade Jehudana siđe do pećine u Etamskoj stijeni i reče Samsonu: “Zar ti ne znaš da Filistinci vladaju nad nama? Šta nam ovo učini?”

A on im odgovori: “Kako su oni meni učinili, tako sam i ja učinio njima.”

(12) Oni mu rekoše: “Došli smo da te svežemo pa da te u ruke Filistincima predamo.”

A Samson im reče: “Zakunite mi se da me nećete ubiti.”

(13) “Nećemo”, rekoše mu oni, “ali ćemo te svezati i njima u ruke predati; mi te sigurno nećemo ubiti.”

Tad ga oni svezашe dvama novim užetima i izvedoše ga iz stijene. (14) Kad je došao u Lehi, Filistinci su išli prema njemu vičući. I Duh Jahvin sruči se na nj i osnaži ga, te užeta na rukama njegovim postadoše kao lan vatrom spaljen, pa mu povezi spadaše s ruku. (15) On nađe svježu magareću čeljust te pruži ruku i uze je pa njome pobi hiljadu ljudi.

(16) Samson tada reče:

“Čeljusti magarećom, namagarčio sam ih,²⁵

čeljusti magarećom, pobih hiljadu ljudi.”

(17) Kad prestade govoriti, baci čeljust iz ruke; i on to mjesto nazva Ramat-Lehi.²⁶ (18) Kako bijaše silno žedan, zavapi Jahvi i reče: “Ti si ovo veliko izbavljenje dao rukom sluge svoga, pa zar da sad od žeđi umrem i u ruke neobrezanima padnem?”

(19) Ali Jahve rascijepi udubinu što je u Lehiju, pa iz nje voda poteče. Kad se on napi, snaga mu se povrati i on živnu. Zato ga on nazva En-Hakore²⁷; a ono je i dan-danas u Lehiju. (20) Tako je on vođa bio Israilu dvadeset godina u danima vladavine Filistinaca.

Samson i Delila

16 Samson otiđe u Gazu i ugleda tamo jednu bludnicu pa uđe k njoj. (2) Kad rekoše Gažanima: “Samson je došao ovamo”, oni opkolije to

²⁵ Hebrejska riječ *hamor* može značiti *gomila* i *magarac*, tako da se ovo mjesto može razumjeti i u značenju *čeljusti magarećom / gomile na gomile*.

²⁶ Tj. Brdo čeljusti.

²⁷ Tj. Vrelo vapićevo.

mjesto i čekahu ga u zasjedi svu noć na gradskoj kapiji. I oni se prišutješe svu noć, govoreći: "Pričekajmo dok ne svane, tad ćemo ga ubiti." (3) A Samson ležaoše do ponoći, a u ponoć ustade i pograbi vrata gradske kapije i dva do vratnika te ih podiže zajedno s prečagama; onda ih metnu na ramena i odnese ih na vrh gore što je prema Hebronu.

(4) A poslije toga desi se da se on zagleda u neku ženu u dolini Sorek kojoj bješe ime Delila. (5) Filistinski gospodari dođoše gore k njoj te joj rekoše: "Iskušaj ga pa doznaj gdje leži njegova velika snaga i čime ga možemo svladati, da ga svezemo i da ga nemoćnim učinimo. Onda će ti svaki od nas dati hiljadu i stotinu šekela srebra."

(6) Tad Delila reče Samsonu: "Molim te reci mi gdje je tvoja velika snaga i čime se možeš svezati i nemoćnim učiniti?"

(7) Samson joj odgovori: "Da me svežu sa sedam sirovih žila, što se još nisu osušile, tada bih oslabio i bio bih kao i svaki drugi čovjek."

(8) Onda joj gospodari filistinski donesoše sedam sirovih žila, što se još ne bijahu osušile, pa ga ona njima sveza. (9) A kod nje u sobi bijaše zasjeda. "Samsone", reče mu ona, "eto Filistinaca na te!" Ali on pokida žile kao što se prekine uža za tegljenje kad vatru dotakne. Tako se ne otkrij tajna snage njegove. (10) Onda Delila reče Samsonu: "Gle, prevario si me i slagao mi; molim te sad mi kaži čime se ti možeš svezati?"

(11) On joj reče: "Da me čvrsto svežu novim užetima što nisu upotrebljavana, tada bih oslabio i bio bih kao i svaki drugi čovjek."

(12) Tad Delila uze nova užeta pa ga njima sveza i reče mu: "Samsone, eto Filistinaca na te!", jer čekahu u zasjedi u sobi. Ali on pokida užeta s ruku svojih kao konac.

(13) Onda Delila reče Samsonu: "Dosad si me varao i lagao mi; kaži mi čime se ti možeš svezati."

A on joj reče: "Da utkaš sedam pramenova s moje glave u osnovu [pa da ih pribodeš pribadačom, tada bih oslabio i bio bih kao i svaki drugi čovjek."

(14) I tako, dok je on spavao, Delila uze sedam pramenova s njegove glave i utka ih u osnovu²⁸. Onda ih pribode pribadačom pa mu reče: "Samsone, eto Filistinaca na te!" A on se probudi i iščupa pribadaču iz stana i osnovu.

(15) Tada mu ona reče: "Kako možeš reći: 'Volim te, kad ti srce nije sa mnom? Prevario si me tri puta i nisi mi rekao gdje je tvoja velika snaga.'"

(16) I tako, kako ga je ona svaki dan salijetala riječima i molila, njemu dođe do guše. (17) Zato joj on kaza sve što mu bješe na srcu i reče joj: "Nikad se britva na moju glavu nije spustila, jer sam ja od majčine utrobe zavještenje Bogu. Ako se obrijem, onda će me snaga moja ostaviti, pa ću oslabiti i kao i svaki drugi čovjek biti."

(18) Kad Delila vidje da joj on bješe rekao sve što mu je na srcu, ona poruči gospodarima filistinskim: "Dođite još jednom jer mi je on rekao sve što mu je na srcu." Onda gospodari filistinski dođoše gore k njoj i donesoše u rukama novac. (19) Ona ga uspava u krilu svome pa zovnu jednog čovjeka i naredi mu da obrije sedam pramenova s njegove glave. Tad ga ona stade sputavati, a njega ostavi snaga njegova.

(20) "Samsone", reče ona, "eto Filistinaca na te!"

A on se probudi i reče: "Izići ću kao i prije i otrešću ih od sebe." Ali on ne znade da Jahve bješe od njega otišao. (21) Onda ga Filistinci zgrabiše te mu oči iskopaše; i svedoše ga u Gazu te ga svezaoše bronzanim lancima, i on morade okretati mlin u tamnici. (22) Ali na glavi mu, nakon što bijaše obrijana, opet poče rasti kosa.

Samsonova osveta i smrt

(23) A kad se gospodari filistinski sabraše da prinesu veliku žrtvu svome bogu Dagonu i da se vesele, rekoše: "Bog naš predao nam je u ruke Samsona, neprijatelja našega."

(24) Kad ga narod ugleda, stade hvaliti boga svoga govoreći: "Bog naš predao nam je u ruke neprijatelja našega, samog razoritelja zemlje naše, koji pobi mnoge od nas." (25) I tako, kad im se srce razveseli, oni rekoše: "Izvedite Samsona da nas zabavlja." Zovnuše Samsona iz tamnice, i on pred njima igraše. I natjeraše ga da stane među stupove.

(26) Tad Samson reče momku koji ga je držao za ruku: "Pusti me da opipam stupove na koje se oslanja ova kuća, da se na njih naslonim." (27) A kuća bijaše puna ljudi i žena, i svi gospodari filistinski bijahu tamo, a oko tri hiljade ljudi s krova gledahu Samsona kako ih zabavlja.

(28) Tad Samson zavapi Jahvi i reče: "O Gospode, Jahve, molim te sjeti me se, i molim te daj mi snage samo još ovaj put, o Bože, da se odmah osve-

²⁸ Dodatak u zagradi nalazi se u grčkim rukopisima; njega nema u hebrejskom tekstu.

tim Filistincima za svoja oka dva.” (29) Samson se uhvati za dva srednja stupa na koje se oslanjala kuća i oprije se o njih, o jedan desnom, a o drugi lijevom rukom. (30) “Neka umrem s Filistincima!”, reče Samson i gurnu svom svojom snagom, tako da se kuća sruši na gospodare i sav narod što tamo bijaše. Tako bješe više mrtvih koje je ubio kad je umro nego onih koje je za života svoga poubijao. (31) Potom rođaci njegovi i sva čeljad oca njegova dođoše, uzeše ga, odnesoše ga natrag te ga pokopaše između Core i Eštaola u grobnici Manoaha, oca njegova. Tako je on bio vođa u Israilu dvadeset godina.

Mikahovo idolopoklonstvo

17 Bijaše neki čovjek s brda Efrajimovih kojemu bješe ime Mikah. (2) On reče majci svojoj: “Hiljadu i stotinu srebrenjaka što su ti ih uzeli i zbog kojih si izustila kletvu i u moje uši – evo, to je srebro u mene; ja sam ga uzeo.”

A majka mu reče: “Jahve te blagoslovio, sine moj!”

(3) Potom on majci svojoj vrati hiljadu i stotinu srebrenjaka, a majka njegova reče: “Ja trajno posvećujem srebro iz ruke svoje Jahvi, da sin moj načini klesani i liveni kip; zato ih sad tebi vraćam.”

(4) I kad on vrati srebro majci svojoj, ona uze dvije stotine srebrenjaka i dade ih zlataru koji načini od njih klesani kip i kip liveni, i oni bijahu u kući Mikahovoj. (5) A ovaj čovjek, Mikah, imao je svetište; i on načini tuniku i kućne kumire te posveti jednog od sinova svojih da on bude svećenik njegov.

(6) U tim danima nije bilo kralja u Israilu; svako je činio ono što je bilo pravo u očima njegovim.

(7) I bijaše neki mladić iz Betlehema u Jehudi, iz porodice Jehudine, koji bijaše levijevac; i on je neko vrijeme boravio tamo. (8) Onda taj čovjek otiđe iz tog grada, iz Betlehema u Jehudi, da se nastani neko vrijeme gdje bude mogao naći; i putujući, on dođe u brda Efrajimova, kući Mikahovoj. (9) Mikah ga upita: “Odakle dolaziš?”

A on mu reče: “Ja sam levijevac iz Betlehema u Jehudi, i hoću da se nastanim neko vrijeme gdje budem mogao naći.”

(10) Mikah mu onda reče: “Stanuj kod mene i budi mi otac i svećenik, a ja ću ti davati deset srebrenjaka na godinu, odjeću i opskrbu.” Tako levijevac uđe.

(11) Levijevac pristade živjeti kod njega, i mladić mu postade kao jedan od sinova. (12) Mikah posveti levijevca, te mladić postade njegov svećenik i

življaše u Mikahovoj kući. (13) Onda Mikah reče: “Sad znam da će mi Jahve napredak dati kad vidi da za svećenika imam levijevca.”

Danovci u potrazi za zemljom

18 U one dane ne bješe kralja israilskog; i u one dane pleme Danovaca tražilo je za se baštinu da na njoj živi, jer do toga dana ne bješe im među plemenima Israilovim dodijeljena baština u posjed. (2) Zato sinovi Danovi poslaše petericu ljudi od svih iz plemena svoga, odvažnih ljudi iz Core i Eštaola, da izvide zemlju i da je istraže; i rekoše im: “Idite, istražite zemlju.”

I oni dođoše u brda Efrajimova, do kuće Mikahove, te ondje zakonačiše. (3) Kad se primakoše kući Mikahovoj, prepoznashe glas mladića, levijevca; i svratiše se tamo pa ga upitaše: “Ko te doveo ova- mo? Šta ti radiš ovdje? I zašto si ovdje?”

(4) On im reče: “Tako je i tako Mikah sa mnom uradio i unajmio me, te sam mu ja svećenik postao.”

(5) “Upitaj Boga, molimo te”, rekoše mu oni, “da znamo hoće li nam put na koji smo se zaputili u napredak biti.”

(6) “Pođite u miru”, reče im svećenik, “put na koji ste pošli odobrava Jahve.”

(7) Potom peterica ljudi otputovaše te dođoše u Lajiš i vidješe kako narod koji bješe u njemu živi u sigurnosti, po običaju Cidonaca, mirno i bezbrižno; i ne bješe nijednog vladara da ih tlači zbog bilo čega u zemlji; i oni bijahu daleko od Cidonaca i ne imahu nikakvih odnosa ni s kim.

(8) Kad se vratiše rođacima svojim u Coru i Eštaol, rođaci ih njihovi upitaše: “Kakve nam vijesti donosite?”

(9) Oni odgovoriše: “Ustajte! Navalimo na njih! Jer vidjeli smo zemlju, i ona je, zbilja, vrlo dobra. Pa hoćete li sjediti skrštenih ruku? Ne oklijevajte poći, da uđete, da zemlju zaposjednete. (10) Kad dođete, naći ćete bezbrižan narod i zemlju stranu; ta Bog vam ju je u ruke predao, mjesto na kojemu ničega što je na zemlji ne manjka.”

(11) Tada iz plemena Danovaca, iz Core i iz Eštaola, krenu šest stotina ljudi za rat naoružanih. (12) Otiđoše gore i utaboriše se u Kirjat-Jearimu u Jehudi. Zato se to mjesto i dan-danas zove Mahane-Dan²⁹; a ono je zapadno od Kirjat-Jearima. (13)

²⁹ Tj. Danov tabor.

Odatle oni prođuše u brda Efrajimova te stigoše do Mikahove kuće.

(14) Onda peterica ljudi koji su išli da izvide zemlju lajišku rekoše braći svojoj: "Znate li da u ovim kućama imaju tunika, kućni kumiri, klesani kip i kip liveni. Pa gledajte sad šta ćete učiniti."

(15) Oni se tamo svratiše i uđoše u kuću mladića, levijevca, u kuću Mikahovu, te ga upitaše za zdravlje. (16) Šest stotina ljudi za boj naoružanih, koji bjehu od sinova Danovih, stajalo je na ulazu u kapiju. (17) Onda peterica ljudi koji su išli da izvide zemlju dođoše i uđoše tamo te uzeše klesani kip i tuniku i kućne kumire i kip liveni, dok svećenik stajaše na ulazu u kapiju sa šest stotina ljudi za boj naoružanih.

(18) Kad su ušli u Mikinu kući i uzeli klesani kip, tuniku i kućne kumire i kip liveni, svećenik im reče: "Šta to radite?"

(19) "Šuti!", rekoše mu oni, "stavi ruku svoju na usta i pođi s nama pa nam budi otac i svećenik. Je li ti bolje da budeš svećenik u kući jednog čovjeka ili da budeš svećenik jednom plemenu i rodu u Israilu?" (20) Svećenik se od srca obradova pa uze tuniku i kućne kumire i kip klesani te pođe s ljudima. (21) Onda se oni okrenuše i pođoše te pustiše djecu i stoku i dragocjenosti ispred sebe.

(22) Kad se udaljiše od kuće Mikahove, sabraše se ljudi koji su živjeli u kućama blizu Mikahove kuće te sustigoše sinove Danove. (23) Oni zavikaše na sinove Danove, a ovi se okrenuše i rekoše Mikahu: "Šta vam je pa ste se okupili?"

(24) On reče: "Uzeli ste mi bogove koje sam ja načinio i svećenika i otišli, a šta meni preostaje? Pa kako me možete pitati: 'Šta ti je?'"

(25) Sinovi mu Danovi rekoše: "Da te više nismo čuli, inače će se bijesni ljudi na vas okomiti pa ćete ti i ukućani tvoji živote izgubiti." (26) Tako sinovi Danovi krenuše svojim putem; a kad Mikah vidje da su oni za nj prejak, okrenu se i vrati se kući svojoj.

(27) Potom oni uzeše ono što Mikah bijaše načinio i svećenika što bijaše njegov te dođoše u Lajiš, k mirnu i bezbrižnu narodu, pa udariše po njima oštricom mača i spališe grad. (28) I ne bješe nikoga da ih izbavi, jer Cidon bješe daleko i oni ne imahu odnosa ni s kim, a grad bješe u dolini blizu Bet-Rehoba.

Sinovi Danovi obnoviše grad pa se u njemu nastaniše. (29) Gradu dadoše ime Dan, po Danu, ocu

svome, koji se rodio u Israilu; a grad se prije zvao Lajiš. (30) Sinovi Danovi postaviše sebi klesani kip; a Jonatan, sin Geršoma, sina Mojsijeve³⁰, on i sinovi njegovi bijahu svećenici plemenu Danovaca sve do dana kad zemlja pade u sužanjstvo. (31) Tako oni sebi postaviše Mikahov kip klesani, što ga on bijaše načinio, za sve vrijeme dok kuća Božija bijaše u Šilohu.

Levijevski svećenik i njegova prilježnica

19A u ono vrijeme kad nije bilo kralja u Israilu bijaše neki levijevac što je boravio kao došlac u dalekom predjelu brda Efrajimovih, koji uze sebi prilježnicu iz Betlehema u Jehudi. (2) Ali prilježnica mu nevjerna bješe i ode od njega u kuću oca svoga u Betlehemu u Jehudi i ostade tamo četiri mjeseca. (3) Ustade potom muž njezin i povede sa sobom slugu svoga i dva magarca te ode za njom da je privoli i da je vrati. Tako ga ona uvede u kuću oca svoga, pa kad ga otac djevojčin ugleda, bješe mu drago što ga vidi. (4) Punac ga njegov, otac djevojčin, zadržā; i on ostade kod njega tri dana. Tako su oni tamo jeli i pili i konačili. (5) A četvrtoga dana poraniše, te on ustade da ide, ali otac djevojčin reče zetu svome: "Okrijepi se zalogajem hljeba pa onda idite." (6) Tako obojica sjedoše te su zajedno jeli i pili; a onda otac djevojčin reče čovjeku: "Molim te ostani drage volje i noćas, i neka ti srce veselo bude." (7) Čovjek ustade da ide, ali ga punac stade nagovarati, pa on opet tamo prenoći. (8) Petoga dana on rano ujutro ustade da ide, a otac djevojčin reče: "Molim te okrijepi se i sačekaj dok dan ne odmakne." Tako su obojica jeli. (9) Kad čovjek ustade da ide sa svojom prilježnicom i slugom, punac mu njegov, otac djevojčin, reče: "Dan se, evo, primakao večeri; molim te ostani na konaku. Eto, dan je na izmaku, prenoći ovdje, da ti srce veselo bude, a onda sutra porani na put i idi čadoru svome."

(10) Ali čovjek ne htjede prenoćiti, pa ustade i krenu te dođe do pred Jebus, to jest Jerusalem. A s njim bijahu dva osedlana magarca; i prilježnica njegova bijaše s njim. (11) Kad su bili blizu Jebusa, dan skoro bijaše izmakao. Sluga reče gospodaru svome: "Molim te hajde da svratimo u ovaj grad jebusejski i da u njemu prenoćimo."

³⁰ Ovakvo stoji u nekim grčkim i latinskim rukopisima, kao i u tumačenjima hebrejskog teksta koja daju hebrejski učenjaci; ali u hebrejskom tekstu stoji *Manašeova*.

(12) Ali gospodar mu njegov reče: "Nećemo svraćati u grad tuđinaca, koji nisu od sinova Israilovih, nego ćemo ići do Gibee." (13) Potom reče slugi svome: "Hajde da požurimo u jedno od tih mjesta, pa ćemo prenoćiti u Gibei ili u Rami." (14) Tako oni prođoše i nastaviše svojim putem, a sunce zađe kad bijahu blizu Gibee, koja pripadaše Benjaminu. (15) Svratili su tamo da ostanu na konaku u Gibei. Kad su ušli, oni sjedoše³¹ na gradski trg jer ih niko ne primi u kuću na konak.

(16) A neki starac navečer se vraćao s posla iz polja. Taj čovjek bijaše iz brda Efrajimovih i življaše kao došlac u Gibei, a ljudi u tom mjestu bijahu Benjaminovci. (17) I on podiže oči svoje pa ugleda putnika na gradskom trgu. "Kamo ideš i odakle dolaziš?", upita starac.

(18) A on mu odgovori: "Idemo iz Betlehema u Jehudu u daleki predio brda Efrajimovih; ja sam odatle, a išao sam u Betlehem u Jehudu. Vraćam se kući³², a niko neće da me primi u kuću svoju.

(19) A eto, ima i slame i krme za magarce naše, a i hljeba i vina za mene, sluškinju tvoju³³ i mladića koji je sa slugama tvojim; ničega ne manjka."

(20) Starac reče: "Mir s tobom. Samo me pusti da se pobrinem za svu potrebu tvoju, samo nemoj noćiti na trgu." (21) Tako ga je on uveo u kuću svoju i dao magarcima krme, a oni su oprali noge te jeli i pili.

(22) Dok su se oni gostili, gle, ljudi iz toga grada, neki opaki ljudi, opkoliše kuću i zalupaše na vrata; i oni progovoriše vlasniku kuću, starcu, i rekoše: "Izvedi čovjeka koji je došao u kuću tvoju da se s njime naslađujemo."

(23) Ali čovjek, vlasnik kuće, iziđe te im reče: "Ne, prijatelji moji, molim vas ne činite opačine; ovaj je čovjek došao u moju kuću, zato ne činite ludost ovu. (24) Evo moje kćeri djevice i njegove prilježnice. Molim vas pustite me da ih izvedem, pa ih vi silujte i s njima što vam je volja činite. Ali ne činite takvu ludost ovome čovjeku."

(25) Ali ti ljudi ne htjedoše ga poslušati. Tako onaj čovjek uze svoju prilježnicu pa im je izvede, te je oni silovahu i zlostavljahu svu noć do jutra, a onda je, kad se zora primače, pustiše. (26) Kad je dan

počeo svitati, žena dođe i pade na ulazu u kuću onoga čovjeka gdje bješe njezin gospodar i ležase tamo dok se ne razdani.

(27) Kad njezin gospodar ustade ujutro i otvori kućna vrata te iziđe da krene dalje na put, kad, gle, prilježnica njegova ležase na ulazu u kuću s rukama na pragu. (28) On joj reče: "Ustani da idemo", ali odgovora nije bilo. Tad je on položi na magarca; i ustade taj čovjek i ode domu svome. (29) Kad je došao u svoju kuću, uze nož i uhvati svoju prilježnicu pa je isiječe na dvanaest komada, ud po ud, te ih posla širom područja israilskog. (30) Svi koji to vidješe rekoše: "Ovakvo što još se nije desilo niti se vidjelo od dana kad su sinovi Israilovi došli iz zemlje egipatske pa do dana današnjega."³⁴ Promislite, posavjetujte se i govorite!"

Odluka da se kazne krivci u Gibei

20 Onda svi sinovi Israilovi od Dana do Beer-Šebe, i zemlja gileadska, iziđoše i zajednica se sabra kao jedan pred Jahvom u Micpi. (2) Poglavari sveg naroda, svih plemena Israilovih, zauzeše svoje mjesto u zboru naroda Božijeg, četiri stotine hiljada pješaka s mačem. – (3) A sinovi Benjaminovi čuli su da su sinovi Israilovi došli gore u Micpu. – "Kažite", rekoše sinovi Israilovi, "kako se ovo zlo dogodilo?"

(4) Tad levijevac, muž ubijene žene, odgovori i reče: "Došao sam sa svojom prilježnicom da prenoćim u Gibei, koja pripada Benjaminu. (5) Ali Gibeanci ustadoše na me te zbog mene navečer opkoliše kuću. Htjeli su ubiti mene, ali su umjesto toga silovali moju prilježnicu, te ona umrije. (6) Uzeo sam svoju prilježnicu i isjekao je na komade te je razaslao širom zemlje Israilove baštine, jer su oni počinili razuzdano i sramno djelo u Israilu. (7) A sad svi vi, sinovi Israilovi, posavjetujte se i iznesite mišljenje svoje."

(8) Tad sav narod kao jedan ustade i reče: "Niko od nas neće otići u svoj čador niti će se iko od nas vratiti kući svojoj. (9) A ovo ćemo učiniti Gibei: žrijebom na nju! (10) Uzet ćemo deset ljudi od stotine iz svih plemena Israilovih i stotinu od hiljade i hiljadu od deset hiljada da nose hranu narodu, pa da ih – kad dođu u Benjaminovu Gibeu – kazne za

³¹ Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu stoji: *Kad je ušao, on sjede.*

³² Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu stoji: *kući Jahvinoj.*

³³ Tj. svoju prilježnicu.

³⁴ U grčkim rukopisima ovdje još stoji: "I on zapovjedi ljudima i reče: Ovakvo ćete kazati svakom Israilcu: Je li se ovakva stvar ikada desila od dana od kada je Israil izišao iz Egipta pa do dana današnjega?"

sva sramna djela što su ih počinili u Israilu.” (11) Tako se svi Israilci okupiše protiv toga grada, ujedinjeni kao jedan.

(12) Onda plemena Israilova poručise po ljudima svim plemenima Benjaminovim: “Kakvo se ovo zlo dogodilo među vama? (13) Zato sada izručite ljude – opake ljude iz Gibee – da ih smaknemo i da uklonimo zlo iz Israila.” Ali sinovi Benjaminovi ne htjedoše poslušati rođake svoje, sinove Israilove. (14) Sinovi Benjaminovi okupiše se iz svojih gradova u Gibeu da pođu u boj protiv sinova Israilovih. (15) Toga dana, iz gradova, sinova Benjaminovih bijaše brojem dvadeset i šest hiljada ljudi s mačem, povrh stanovnika Gibee, kojih bijaše brojem sedam stotina izvrsnih ljudi. (16) Od sveg tog naroda sedam stotina izvrsnih ljudi bijaše ljevoruko; svaki je mogao zavrtlati kamen na dlaku i da ne promaši.

(17) A pored Benjaminina, Israilaca bijaše brojem četiri stotine hiljada ljudi s mačem; sve to bijahu ratnici.

Sukob među Israilcima i poraz Benjaminovaca

(18) I ustadoše sinovi Israilovi, otiđoše u Betel i zapitaše Boga govoreći: “Koji će od nas prvi poći da se bori protiv sinova Benjaminovih?”

“Prvi Jehuda!”, reče Jahve.

(19) Tako sinovi Israilovi ustadoše ujutro i utaboriše se kod Gibee. (20) Israilci iziđoše u boj protiv Benjaminina i svrstaše se u bojne redove protiv njih pred Gibeom. (21) Onda sinovi Benjaminovi iziđoše iz Gibee i toga dana posjekoše do zemlje dvadeset i dvije hiljade Israilaca. (22) Ali se ljudi, Israilci, ohrabriše te se opet svrstaše u bojne redove na mjestu gdje se bijahu prvoga dana svrstali. (23) Sinovi Israilovi otiđoše i plakaše pred Jahvom do večeri, a onda upitaše Jahvu: “Hoćemo li opet ići da se borimo protiv sinova brata svoga Benjaminina?” A Jahve reče: “Krenite na nj!”

(24) Onda drugoga dana sinovi Israilovi krenuše na sinove Benjaminove. (25) Benjamin iziđe pred njih iz Gibee drugoga dana i sinovima Israilovim opet posiječe do zemlje osamnaest hiljada ljudi; svi oni bijahu s mačem. (26) Tad se svi sinovi Israilovi i sav narod zaputiše i dođoše u Betel pa zaplakaše; tako su ostali tamo pred Jahvom i postili taj dan do večeri. Prinosili su pred Jahvom žrtve paljenice i žrtve pomiriteljice. (27) Sinovi Israilovi upitaše Jahvu – jer kovčeg saveza Božijega u da-

nima tim bijaše tamo, (28) i Pinhas, sin Eleazara, sina Aronova, stajaše pred njim da služi u danima tim – “Hoćemo li još jednom izići u boj protiv sinova brata svoga Benjaminina ili ćemo prestati?”

A Jahve reče: “Idite, jer ću ih ja sutra vama u ruke predati.”

(29) Tako Israil postavi ljude u zasjedu oko Gibee. (30) Trećega dana sinovi Israilovi krenuše na sinove Benjaminove i svrstaše se u bojne redove protiv Gibee kao i prije. (31) Sinovi Benjaminovi iziđoše na njih, ali bijahu odvučeni od grada, te počеше kao i prije neke udarati i ubijati po putevima, od kojih jedan ide gore u Betel, a drugi u Gibeu, i po polju – oko trideset Israilaca. (32) “Padaju pred nama kao i prvi put”, govorahu sinovi Benjaminovi.

“Bježimo”, govorili su sinovi Israilovi, “da ih iz grada odvučemo na puteve.” (33) Tad se svi Israilci digoše s položaja svojih i svrstaše se u bojne redove kod Baal-Tamara, a Israilci u zasjedi navališe iz svoga mjesta, iz Maare-Gebe. (34) Kad deset hiljada izvrsnih ljudi iz sveg Israila iziđe na Gibeu, boj postade žestok; ali Benjaminovci ne znadoše da im je nesreća blizu. (35) I Jahve udari Benjaminina pred Israilom, pa sinovi Israilovi pobiše toga dana dvadeset i pet hiljada i stotinu Benjaminovaca, sve onih s mačem. (36) Tako sinovi Benjaminovi vidješe da su poraženi.

Kad Israilci uzmaknuše pred Benjaminom, jer se osloniše na ljude u zasjedi koju bijahu postavili Gibei, (37) ljudi iz zasjede pohitaše i navališe na Gibeu; rasporediše se za borbu i udariše oštricom mača po svem gradu. (38) A dogovoreni znak između Israilaca i ljudi u zasjedi bješe da podignu iz grada golem oblak dima. (39) Onda Israilci u borbi ustuknuše, a Benjamin počе udarati te pobi oko trideset Israilaca, govoreći: “Zbilja ih tućemo kao u prvom boju.” (40) Ali kad se iz grada počе dizati oblak u stupu od dima, Benjamin pogleda iza sebe – i gle, u nebo se dizao dim iz cijeloga grada. (41) Onda se Israilci okrenuše, a Benjaminovci se prestraviše jer vidješe da im je nesreća blizu. (42) I stadoše oni bježati pred Israilcima putem ka pustinji, ali ne mogahu pobjeći od boja, a oni što su dolazili iz gradova ubijali su ih među njima. (43) Oni opkoliše Benjaminina: gonili su ga bez stanka i potukli ga kod Gibee, na istoku. (44) Tako pade osamnaest hiljada Benjaminovaca; sve to bijahu hrabri ratnici. (45) Ostali se okrenuše i umakoše ka pustinji do Rimonske stijene, ali Israilci uhvatiše na

putevima pet hiljada njih, i sustizahu ih sve dok ih sa zemljom ne sravniše, te pobiše dvije hiljade njih. (46) Tako od sveg Benjaminina onih s mačem koji padoše toga dana bijaše dvadeset i pet hiljada; sve to bijahu hrabri ratnici. (47) A šest stotina ljudi okrenu se i umače ka pustinji do Rimonske stijene, i oni ostadoše kod Rimonske stijene četiri mjeseca. (48) Israilci potom navališe natrag na sinove Benjaminove te udariše oštricom mača po njima i po cijelom gradu sa stokom i svime što zatekoše; i sve gradove na koje naiđoše zapališe.

Žal Israilaca za izgubljenom braćom

21 Israilci se zakleše u Micpi govoreći: "Niko od nas neće dati kćer svoju Benjaminovcu za ženu." (2) I narod ode u Betel i ostade sjedeći tamo pred Jahvom do večeri: pustili su glas i gorko plakali. (3) "O Jahve, Bože Israilov", govorili su, "zašto se ovo dogodilo u Israilu, pa da danas nestane jednog plemena u Israilu?" (4) A sutradan narod porani te tamo podiže žrtvenik i prinese žrtve paljenice i žrtve pomiriteljice.

(5) Onda sinovi Israilovi upitaše: "Ima li ko među svim plemenima Israilovim da nije pristupio zboru Jahvinu?" Jer oni se bijahu svečano zakleli za onoga ko ne dođe pred Jahvu u Micpi riječima: "On će zacijelo smaknut biti." (6) I sinovi Israilovi sažališe se na brata svoga Benjaminina pa rekoše: "Jedno je pleme danas odsječeno od Israila. (7) Kako ćemo naći žene onima koji su ostali kad smo se zakleli Jahvom da im nećemo dati nijednu od kćeri svojih za ženu?"

Rješenje za opstanak Benjaminovaca

(8) "Ima li koje od plemena Israilovih da nije došlo pred Jahvu u Micpu?", upitaše oni. I gle, niko iz Jabeš-Gileada ne bješe došao u tabor na zbor. (9) Jer kad prebrojiše narod, gle, nikoga od stanovnika Jabeš-Gileada ne bješe tamo. (10) Zato zajednica posla tamo dvanaest hiljada hrabrih ratnika i zapovjedi im: "Idite i udrite oštricom mača po sta-

novnicima Jabeš-Gileada, i po ženama i po djeci. (11) Evo šta vam je činiti: pobijte sve muškarce i sve žene koje poznaše muškarca." (12) I oni naiđoše među stanovnicima Jabeš-Gileada četiri stotine mladih djevoja koje ne poznaše muškarca te ih dovedoše u tabor u Šilohu, koji je u zemlji kanaanskoj. (13) Onda sva zajednica poruči i progovori sinovima Benjaminovim koji bijahu kod Rimonske stijene i objavi im mir. (14) Benjamin se tada vrati, pa im oni dadoše žene koje zadržase u životu od žena iz Jabeš-Gileada, ali njih ne bješe dovoljno za sve njih. (15) I narod se sažali na Benjaminina, jer Jahve bješe načinio prazninu u plemenima Israilovim.

(16) Onda starješine zajednice rekoše: "Kako ćemo naći žene onima koji su ostali kad su Benjaminove žene uništene? (17) Preživjeli Benjaminovci", rekoše oni, "moraju imati nasljednike da se jedno pleme Israilovo ne bi izbrisalo. (18) Ali mi njima ne možemo dati svoje kćeri za žene." Jer sinovi se Israilovi bijahu zakleli riječima: "Proklet bio onaj ko dadne ženu Benjaminu."

(19) Zato oni rekoše: "Evo, svake godine ima svetkovina Jahvi u Šilohu, koji je sjeverno od Betela, istočno od puta koji ide iz Betela u Šekem i južno od Lebone." (20) I oni zapovjediše sinovima Benjaminovim govoreći: "Idite i vrebajte po vinogradima, (21) i gledajte, pa kad kćeri šilohske iziđu da zaigraju, onda vi iziđite iz vinograda i neka svaki od vas uhvati sebi ženu od kćeri šilohskih pa neka ode u zemlju Benjaminovu. (22) A kad očevi njihovi ili braća njihova dođu da nam se požale, mi ćemo im reći: Dajte nam ih drage volje, jer mi u boju ne uzemo ženu svakom Benjaminovcu, niti ih vi njima dadoste, inače ćete sada vi biti krivi."

(23) Sinovi Benjaminovi tako učiniše i uzeše onoliko žena od onih koje su igrale koliko njih bijaše te ih odvedoše. Onda oni odoše i vratiše se na baštinu svoju te obnoviše gradove i nastaniše se u njima. (24) Sinovi Israilovi tada odoše odatle, svaki u svoje pleme i rod, i svaki od njih ode odatle na svoju baštinu. (25) U danima tim ne bješe kralja u Israilu; svako je činio ono što je bilo pravo u očima njegovim.